

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS Nr. 148/04/COL**2004 m. birželio 30 d.****dėl aplinkos apsaugos mokesčių priemonių****(NORVEGIJA)**

(2004/C 319/08)

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA,

ATSIŽVELGDAMA Į Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽¹⁾, ypač į jo 61–63 straipsnius,ATSIŽVELGDAMA Į ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo teismo įkūrimo ⁽²⁾, ypač į jo 24 straipsnį ir 3 protokolą ⁽³⁾,ATSIŽVELGDAMA Į procedūrinę ir taikymo taisykles valstybės pagalbos srityje ⁽⁴⁾, ypač į jų 15 skyrių ⁽⁵⁾,ATSIŽVELGDAMA Į Institucijos sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą ⁽⁶⁾,PARAGINUSI suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas ⁽⁷⁾, remiantis Institucijos valstybės pagalbos gairių ⁽⁸⁾ 5 skyriaus nuostatomis, ir atsižvelgusi į jų pastabas,

KADANGI:

I. FAKTAI**A. Procedūra**

2002 m. liepos 26 d. sprendimu Institucija pradėjo oficialią tyrimo procedūrą, kuri numatyta Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 2 dalyje.

⁽¹⁾ Toliau – EEE susitarimas.

⁽²⁾ Toliau – Priežiūros ir Teismo susitarimas.

⁽³⁾ Reikia pažymėti, kad ELPA valstybėms 2001 m. gruodžio 10 d. pasirašius susitarimą, iš dalies pakeičiantį ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo teismo įkūrimo 3 protokolą, 2003 m. rugpjūčio 28 d. įsigaliojo Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo pakeitimai. Šiais pakeitimais į 3 protokolą buvo įtrauktas „1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties [ex] 93 straipsnio taikymo taisykles“.

⁽⁴⁾ EEE susitarimo 61 ir 62 straipsnių bei Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo 1 straipsnio taikymo ir aiškinimo gairės, kurias ELPA priežiūros institucija priėmė ir išleido 1994 m. sausio 19 d.; jos buvo paskelbtos OL L 231, 1994 9 3 ir OL Nr. 32, 1994 9 3 EEE priede, o paskutiniai pakeitimai padaryti Institucijos 2004 m. kovo 31 d. Sprendimu Nr. 62/04/COL, kuris dar nepaskelbtas; toliau – Institucijos valstybės pagalbos gairės.

⁽⁵⁾ Institucijos valstybės pagalbos gairių dėl pagalbos aplinkos apsaugai, kurios buvo priimtos 2001 m. gegužės 23 d. Institucijos Sprendimu Nr. 152/01/COL ir paskelbtos OL L 237, 2001 9 6 p. 16 bei OL Nr. 6, 2002 1 24 EEE priede, 15 skyrius, toliau – aplinkos apsaugos gairės.

⁽⁶⁾ 2002 m. liepos 26 d. ELPA Priežiūros institucijos Sprendimas Nr. 149/02/COL dėl aplinkos apsaugos mokesčių priemonių, paskelbtas OL L 31, 2003 2 6, p. 36 ir OL Nr. 8, 2003 2 6, p. 2 EEE priede.

⁽⁷⁾ Pranešimas, kuriuo ELPA valstybės, ES valstybės narės ir suinteresuotosios šalys informuojamos apie pirminius sprendimus ir kviečiamos per dvi savaites nuo pranešimo paskelbimo OL C 105, 2003 5 1, p. 38 ir OL Nr. 22, 2003 5 1 EEE priede pateikti dėl jų savo pastabas.

⁽⁸⁾ Ypač gairių 5.3.2. punktas.

2002 m. liepos 26 d. raštu (dok. Nr. 02-5603-D), kuris taip pat buvo faksu išsiųstas Norvegijos atstovybei prie Europos Sąjungos, Institucija paprašė, kad Norvegijos Vyriausybė pateiktų savo pastabas dėl pirminio sprendimo, taip pat ir visą informaciją, būtiną aptariamoms priemonėms įvertinti. Institucija turėjo gauti Norvegijos Vyriausybės atsakymą per du mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą (t. y. iki 2002 m. rugsėjo 26 d.).

2002 m. rugsėjo 3 d. Norvegijos institucijų ir Institucijos atstovai susitiko Briuselyje.

Pratęsus terminą, Norvegijos Vyriausybė savo pastabas dėl oficialios tyrimo procedūros inicijavimo, taip pat šiek tiek papildomos informacijos pateikė 2002 m. spalio 7 d. Finansų ministerijos rašte, kurį Institucija gavo ir įregistravo 2002 m. spalio 10 d. (dok. Nr.02-7327-A).

Institucijos ir Norvegijos institucijų susitikime, kuris įvyko 2002 m. spalio 22 d. Osle, Institucija priminė Norvegijos Vyriausybei jos išsipareigojimą, nustatytą 2002 m. liepos 26 d. Institucijos sprendime „... pateikti visą informaciją, kuri leistų Institucijai ištirti, ar aptariamoms mokestinėms priemonėms atitinka EEE susitarimą“.

Norvegijos Vyriausybė daugiau informacijos pateikė 2003 m. sausio 9 d. Prekybos ir pramonės ministerijos rašte, persiuntusi 2002 m. gruodžio 19 d. Finansų ministerijos raštą, kurį Institucija gavo ir įregistravo 2003 m. sausio 15 d. (dok. Nr. 03-209-A).

2003 m. sausio 24 d. raštu (dok. Nr. 03-471-D) Institucija patvirtino gavusi pastabas, kurias Norvegijos institucijos pateikė 2002 m. spalį, taip pat papildomą informaciją, kurią Norvegijos institucijos pateikė 2003 m. sausį.

2003 m. vasario 6 d. sprendimas pradėti oficialią tyrimo procedūrą buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiojo leidinio* EEE dalyje ir EEE priede ⁽⁹⁾.

2003 m. vasario 18 d. Prekybos ir pramonės ministerijos rašte, kurį Institucija gavo ir įregistravo 2003 m. vasario 21 d. (dok. Nr. 03-952-A), Norvegijos Vyriausybė išdėstė savo nuomonę dėl priemonių priskyrimo „taikomai pagalbai“.

2003 m. vasario 25 d. raštu (dok. Nr. 03-1135-D) Institucija patvirtino gavusi šias papildomas pastabas.

2003 m. vasario 25 d. rašte, kurį Institucija gavo ir įregistravo 2003 m. vasario 28 d. (dok. Nr. 03-1215-A), Norvegijos perdirbimo pramonės federacija (PIL) pateikė pastabas dėl oficialios tyrimo procedūros inicijavimo.

2003 m. kovo 11 d. raštu (dok. Nr. 03-1463-D) Institucija nusiuntė šias pastabas Norvegijos Vyriausybei, suteikdama galimybę atsakyti į jas per mėnesį nuo Institucijos rašto gavimo.

2003 m. balandžio 14 d. Prekybos ir pramonės ministerijos rašte, kurį Institucija gavo ir įregistravo 2003 m. balandžio 17 d. (dok. Nr. 03-2506-A), Norvegijos Vyriausybė pateikė savo pastabas dėl trečiosios šalies pareiškimo.

2003 m. gegužės 1 d. Institucija paskelbė pranešimą, kuriuo informavo ELPA valstybes, ES valstybes nares ir kitas suinteresuotąsias šalis apie pirminį sprendimą ir pakvietė jas per dvi savaites nuo pranešimo paskelbimo dienos pateikti savo pastabas dėl priemonių, kurių atžvilgiu buvo pradėta oficiali tyrimo procedūra ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Žr. 6 išnašą.

⁽¹⁰⁾ Žr. 7 išnašą.

2003 m. birželio 13 d. rašte (dok. Nr. 03-3796-D) Institucija išdėstė Norvegijos Vyriausybei savo nuomonę dėl informacijos ir pastabų, kurias pateikė Norvegija ir trečiosios šalys, ir paprašė, kad Norvegijos Vyriausybė pateiktų tolesnį išaiškinimą. Šiame rašte aptariami klausimai taip pat buvo svarstomi Institucijos ir Norvegijos institucijų dvišaliame susitikime, kuris įvyko 2003 m. birželio 27 d. Osle.

2003 m. liepos 8 d. Finansų ministerijos rašte, kuri Institucija gavo ir įregistravo 2003 m. liepos 14 d. (dok. Nr. 03-4679-A), Norvegijos Vyriausybė pateikė tolesnį išaiškinimą.

B. Atitinkamų pagalbos priemonių aprašymas

1. Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas

a) Mokesčio už elektros energiją netaikymas apdirbamosios, kasybos ir šiltnamių pramonės šakoms

Mokestis už elektros energijos naudojimą buvo pirmą kartą įvestas 1971 m. Norvegijos Vyriausybės teigimu, šio mokesčio paskirtis buvo užtikrinti efektyvesnę elektros energijos naudojimą ir taip pagerinti aplinkos būklę, kurios būtų neįmanoma pagerinti kitu būdu.

Įvedus mokesčių už elektros energiją, tam tikroms pramonės šakoms (ypač daug energijos sunaudojančioms pramonės šakoms) buvo taikomas sumažintas tarifas arba jos buvo visai atleistos nuo mokesčio. Nuo 1994 m. sausio 1 d. iki 2000 m. gruodžio 31 d. apdirbamosios⁽¹¹⁾, kasybos⁽¹²⁾ ir šiltnamių pramonės⁽¹³⁾ šakos buvo visai atleistos nuo mokesčio už elektros energiją (plg. Norvegijos Parlamento kasmetiniai sprendimai dėl biudžeto ir atitinkamas įgyvendinimo reglamentai⁽¹⁴⁾).

Nuo 2001 m. sausio 1 d. apdirbamosios, kasybos ir šiltnamių pramonės šakoms ir toliau nebuvo taikomas mokestis už elektros energiją, tačiau pagal kasmetinį Norvegijos Parlamento sprendimą dėl biudžeto turėtų būti neapmokestinama tik ta elektros energija, kuri naudojama pačiame pramoniniame procese („Fritaket omfatter kun elektrisk kraft som benyttes i selve industriprosessen“). Šis apribojimas buvo įgyvendintas, padarius nuorodą į elektros energiją, kurią apdirbamoji, kasybos ir šiltnamių pramonės šakos naudoja administraciniuose pastatuose ir kuri turėtų būti apmokestinta („Fritaket gjelder ikke elektrisk kraft som leveres til administrasjonsbygg“)⁽¹⁵⁾.

Nuo 2002 m. sausio 1 d. mokesčio netaikymas apdirbamosios, kasybos ir šiltnamių pramonės šakoms ir atleidimo nuo mokesčio už elektros energiją, naudojamą administraciniuose pastatuose netaikymas, buvo įgyvendinti Reglamentu dėl akcizų (plg. Reglamento dėl akcizų⁽¹⁶⁾ 3–12 skyriaus §§ 3-12-4 ir 3-12-5).

Po to, kai Norvegijos Parlamentas pateikė prašymą ištirti, kaip nuo mokesčio atleistos bendrovės galėtų mokėti mokestį už elektros energiją, kuri naudojama ne gamybos tikslais, 2001 m. buvo priimta pataisa, kuri buvo taikoma 2002 ir 2003 metais.

⁽¹¹⁾ Atitinkamoje nuostatoje daroma nuoroda į D statistinį klasifikatorių, kuris atitinka NACE D 15–37 skyrius.

⁽¹²⁾ Atitinkamoje nuostatoje daroma nuoroda į C statistinį klasifikatorių, kuris atitinka NACE C 10–14 skyrius.

⁽¹³⁾ Nėra nuorodos į jokių statistinių klasifikatorių; tačiau šis sektorius galėtų būti priskirtas NACE A.

⁽¹⁴⁾ 1992 m. gruodžio 23 d. Reglamentas Nr. 1203, „Forskrift om avgiftsmessig avgrensning og praktisering av fritak og lettelse i avgift på elektrisk kraft for industrien m.v.“.

⁽¹⁵⁾ Cf. 1992 m. gruodžio 23 d. Reglamentas Nr. 1203, „Forskrift om avgiftsmessig avgrensning og praktisering av fritak og lettelse i avgift på elektrisk kraft for industrien m.v.“, su pakeitimais, padarytais 2000 m. gruodžio 21 d. Reglamentu Nr. 1344.

⁽¹⁶⁾ 2001 m. gruodžio 11 d. Reglamentas Nr. 1451, „Forskrift om særavgifter“.

Pataisoje buvo numatyta apdirbamąją, kasybos ir šiltnamių pramonės šakas, kurios faktiškai buvo atleistos nuo elektros energijos mokesčio, apmokestinti mokesčiu už elektros energiją, naudojamą administraciniuose pastatuose. „Administraciniu pastatu“ laikomas pastatas, kurio mažiausiai 80 % ploto naudojama administraciniams tikslams. Jeigu pastatas atitikdavo „administracinio pastato“ reikalavimus, visa tame pastate naudojama elektros energija būdavo apmokestinama, net jei dalis elektros energijos būdavo iš tikrųjų naudojama gamybos procesuose. Kita vertus, jei daugiau kaip 20 % bendro pastato ploto būdavo skirta gamybinei veiklai, tam pastatui tiekiami elektros energija nebūdavo apmokestinama, net jei dalis jos būdavo naudojama administraciniams tikslams. Norvegijos Vyriausybės manymu, tai buvo vienintelis įmanomas būdas apmokestinti ne gamybos tikslams naudojamą elektros energiją.

Nuo 2002 m. sausio 1 d. bendrasis mokesčio už elektros energiją tarifas buvo sumažintas iki 0,093 Norvegijos kronos už kWh (maždaug 0,012 euro už kWh), o 2003 m. sausio 1 d. nustatytas tarifas siekė 0,095 Norvegijos kronos už kWh (maždaug 0,013 euro už kWh) ⁽¹⁷⁾.

Remiantis Norvegijos Vyriausybės pateikta informacija, dėl mokesčio netaikymo sektoriams iš mokesčių gautų pajamų nuostoliai 2002 metais siekė 4 605 milijonus Norvegijos kronų (maždaug 575 milijonus eurų).

Nuo 2004 m. sausio 1 d. mokestis už elektros energijos naudojimą nebetaikomas įmonėms, o tik namų ūkiams.

b) *Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas tam tikrų regionų (savivaldybių) vartotojams*

Remiantis Norvegijos Parlamento kasmetiniais sprendimais dėl biudžeto, mokestis už elektros energiją nebuvo taikomas Finnmarko apskrityje ir septyniose Šiaurės Tromso savivaldybėse (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord). Tai reiškia, kad šiose geografinėse vietovėse ir namų ūkių, ir pramonės sunaudojama elektros energija nebuvo apmokestinama mokesčiu už elektros energiją.

Remiantis Norvegijos Vyriausybės pateikta informacija, dėl mokesčio netaikymo regionams pajamų iš mokesčių nuostoliai 2002 m. siekė 160 milijonų Norvegijos kronų (maždaug 20 milijonų eurų).

2004 m. tuose regionuose mokestis ir toliau nebuvo taikomas namų ūkiams. Kaip minėta pirmiau, įmonės nebuvo apmokestintos.

2. **Leidžiančios nukrypti nuostatos pagal CO₂ mokesčio režimą**

CO₂ mokestis už mineralines alyvas ir kurą buvo įvestas 1991 m., o mokestis už anglį ir koksą – 1992 m. Kai šie mokesčiai buvo įvesti pirmą kartą, jie buvo sudėtinė tuo metu mineralinėms alyvoms, kuriai, angliai ir koksui taikytos akcizo tarifų sistemos dalis. 1999 m. vykdant žaliųjų mokesčių reformą, teisės aktuose buvo nustatytas atskiras CO₂ mokestis. Pasak Norvegijos institucijų, CO₂ mokestis už anglį ir koksą buvo įvestas siekiant iš dalies išvengti padėties, kuriai esant mineralinės alyvos (kurios buvo apmokestinamos) būtų keičiamos anglimi ir koku (kurie prieš tai nebuvo apmokestinami), ir iš dalies paskatinti naudoti ekologiškesnius produktus. Mokestis už anglį ir koksą buvo taikomas produktams, kurie buvo naudojami energijos tikslais.

Priėmus mokesčių įstatymų pataisas, nuo 2003 m. sausio 1 d. anglis ir koksas nebeapmokestinami CO₂ mokesčiu.

Remiantis kasmetiniais Norvegijos Parlamento sprendimais dėl biudžeto, CO₂ mokestis nebuvo imamas už anglį ir koksą, kurie naudojami pramoniniuose procesuose kaip žaliavos. Toks sprendimas buvo priimtas 1992 m., kai buvo įvestas mokestis už anglį ir koksą.

⁽¹⁷⁾ No 2002 m. sausio 3 d. Norvegijai buvo taikomas toks perskaičiavimo koeficientas – 8.0105 NOK = 1 €, o nuo 2003 sausio 3 d. – 7.2360 NOK = 1 € (<http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldStateAid/dbaFile791.html>).

Remiantis viena iš Reglamento dėl akcizų nuostatų, jei apmokestinami produktai buvo naudojami kaip žaliavos, mokestis galėdavo būti grąžinamas tais atvejais, kai išmetamųjų CO₂ dujų kiekis būdavo mažesnis, negu galėtų būti sprendžiant pagal anglies kiekį tuose produktuose. Tačiau ši nuostata nebuvo pritaikyta anglių ir kokso naudojimui žaliavoms, nes buvo nuspręsta, kad toks naudojimo būdas iš viso nepatenka į mokesčio taikymo sritį.

Remiantis Norvegijos Parlamento kasmetiniais sprendimais dėl biudžeto ir Reglamento dėl akcizo tarifų (kuris taikomas iki 2002 m. gruodžio 31 d.) 3 skyriaus § 3-6-4, mokestis netaikomas tais atvejais, kai anglis ir koksas naudojami kaip reduktoriai. Mokestis nebuvo taikomas tik tokiam produktų kiekiui, kuris būtinas redukavimo procesui. Remiantis Muitų ir akcizo tarifų direktorato aiškinamuoju raštu, kai kuriais atvejais anglis ir koksas yra reikalingi cheminiam procesui, bet neįeina į gatavo gaminio sudėtį. Tokiais atvejais išmetamąsias CO₂ dujas galima buvo lyginti su išmetamosiomis dujomis, kurios atsiranda naudojant anglį ir koksą energijos tikslais. Mokesčio netaikymas buvo grindžiamas faktu, kad tokiuose procesuose negalima naudoti kitokių medžiagų.

Norvegijos institucijų teigimu, anglis ir koksas buvo naudojami kaip žaliavos anodų ir elektrodų masės gamyboje. Anglis ir koksas buvo naudojami kaip reduktoriai pirminio aliuminio, geležies lydinių (ferosilicio, metalinio silicio ir mangano lydinių) ir sintetinio rutilo gamyboje. Silicio karbido gamyboje anglis ir koksas buvo naudojami ir kaip žaliavos, ir kaip reduktoriai.

Be to, (iki 2002 m. gruodžio 31 d.) CO₂ mokestis už anglį ir koksą nebuvo taikomas anglies ir kokso naudojimui šlako gamybai, gaminant cementą ir keramzitą⁽¹⁸⁾. Šis mokesčio netaikymo atvejis buvo nustatytas 1992 m., kai buvo įvestas mokestis už anglį ir koksą. Šlako gamyboje anglis ir koksas buvo naudojami energijos tikslams.

Daugiausia anglis ir koksas buvo naudojami pramoniniuose procesuose kaip žaliavos arba kaip reduktoriai. Cemento ir keramzito gamybos pramonėje anglis ir koksas buvo daugiausia naudojami energijos tikslais. Inžinerijos pramonėje ir namų ūkiuose šildymui kokso buvo naudojama labai mažai. Norvegijos institucijų prognozėmis, pajamų iš mokesčių nuostoliai dėl CO₂ mokesčio už anglį ir koksą panaikinimo 2003 m. siekė apie 500 000 Norvegijos kronų (apie 69 000 eurų).

Nuo 1993 m. popieriaus ir celiuliozės pramonei buvo taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas (t. y. 50 % bendrojo tarifo). 2002 m. sausio 1 d. nustatytas bendrasis tarifas siekė 0,49 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 0,06 euro už litrą), o sumažintas tarifas – 0,245 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 0,03 euro už litrą). 2003 m. sausio 1 d. nustatytas bendrasis tarifas siekė 0,5 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 0,07 euro už litrą), o sumažintas tarifas – 0,25 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 0,035 euro už litrą).

3. Dalinis SO₂ mokesčio panaikinimas

1970 m. mineralinės alyvos buvo apmokestintos sieros mokesčiu. Jei naudojant produktą dujų išsiskirdavo mažiau nei galėtų, sprendžiant pagal sieros kiekį, galėdavo būti grąžintas visas sumokėtas mokestis arba jo dalis. Visi mineralinių alyvų naudotojai turėjo teisę prašyti grąžinti sumokėtą mokestį.

Nuo 1993 m. mokestis buvo skaičiuojamas pagal sieros kiekį alyvoje ir buvo tuo didesnis, kuo didesnė buvo sieros kiekio procentinė išraiška. Mokesčiu buvo apmokestinama nafta, gazolis, soliarinė alyva, dyzelinė alyva ir mazutas arba bet kokia kita alyva, kuri galėtų būti naudojama kaip mazutas.

1999 m. vykdant žaliųjų mokesčių reformą, SO₂ mokestis teisės aktuose buvo nustatytas kaip atskiras mokestis, susidedantis iš trijų sudedamųjų dalių: sieros mokestis už mineralines alyvas, naujas mokestis už anglių ir kokso naudojimą ir mokestis už išmetamąsias SO₂ dujas iš naftos perdirbimo gamyklų.

⁽¹⁸⁾ Lengvas pūsto molio užpildas (keramzitas).

Buvo taikomas diferencijuotas mokesčio už anglies ir kokso naudojimą tarifas, kurio dydis priklausė nuo numanomo sieros kiekio įvairių rūšių anglyje ir kokse. Mokesčio grąžinimo sistema, taikoma mineralinėms alyvoms, kaip minėta pirmiau, buvo pradėta taikyti ir naujiems apmokestinamiems produktams.

Kalbant apie naują mokestį už išmetamąsias SO₂ dujas iš naftos perdirbimo gamyklų, buvo numatyta nuostata, leidžianti išvengti dvigubo apmokestinimo. Šioje nuostatoje buvo nustatyta, kad jei naudojant jau apmokestintus produktus (t. y. mineralines alyvas), išsiskirdavo išmetamosios dujos, kurioms taikomas naujas išmetamųjų dujų mokestis, pirmąjį mokestį reikėtų atimti iš mokesčio už išmetamąsias dujas. Taigi, kalbant apie mineralinių alyvų naudojimą, išmetamosios dujos iš naftos perdirbimo įmonių iki 1999 m. buvo apmokestinamos netiesiogiai, taikant apmokestinimo ir mokesčių grąžinimo sistemą. Po 1999 m. jos pradėtos apmokestinti tiesiogiai, įvedus išmetamųjų dujų mokestį. Tačiau išmetamosios dujos, išsiskyrusios perdirbant žalią naftą, anksčiau nebuvo apmokestinamos, o pagal naują režimą buvo apmokestinamos.

Mineralinėms alyvoms taikomas bazinis SO₂ mokesčio tarifas 2002 m. siekė 0,07 Norvegijos kronos (maždaug 0,009 euro) už litrą vienam sieros kiekio procentui, pradedant 0,25 procentais. SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą tarifas 2001 m. siekė nuo 2,58 Norvegijos kronos už 100 kg iki 18,54 Norvegijos kronos už kg, priklausomai nuo anglies ir kokso rūšies bei juose esančio sieros kiekio. Tarifas, taikomas išmetamosioms dujoms iš naftos perdirbimo įmonių, 2001 m. siekė 3,09 Norvegijos kronos už SO₂ kg.

2002 m. sausio 1 d. SO₂ mokestis už anglies ir kokso naudojimą ir išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių buvo panaikintas. Norvegijos Vyriausybė paaiškino, kad pramonė, kuriai anksčiau buvo taikomi šie mokesčiai, bus reguliuojama kitu būdu, t. y. remiantis Taršos kontrolės aktu⁽¹⁹⁾, jai bus išduodami taršos leidimai.

Norvegijos Vyriausybės teigimu, vertinant mokesčių panaikinimą, reikia atsižvelgti į Norvegijos valstybės išipareigojimus, kurie nustatyti JT Tolumųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos 1999 m. Geteborgo protokole. 1999 m. Geteborgo protokole Norvegijai yra nustatytas maksimalus išmetamųjų SO₂ dujų kiekis 2010 metais – 22 000 tonų per metus. Kad Norvegija pasiektų šią ribą, ji turi sumažinti metinį išmetamųjų SO₂ dujų kiekį 7 000 tonų. Norvegijos Taršos kontrolės institucija paskaičiavo, kad labiausiai sumažinti išmetamųjų SO₂ dujų kiekį galėtų perdirbimo pramonė ir kad 1999 m. įvestas SO₂ mokestis nesumažintų išmetamųjų dujų kiekio tiek, kiek reikia.

2001 m. rugsėjo 19 d. Norvegijos Aplinkos ministerija ir Norvegijos perdirbimo pramonės federacija (PIL) sudarė teisiškai neįpareigojantį „Ketinimų susitarimą“, kuriuo buvo siekiama reikiamai sumažinti išmetamųjų dujų kiekį. Šiame susitarime Norvegijos perdirbimo pramonė išipareigojo imtis priemonių, kurios sumažintų išmetamųjų SO₂ dujų kiekį, o Norvegijos Vyriausybė išipareigojo pasiūlyti Norvegijos Parlamentui nuo 2002 m. sausio 1 d. panaikinti SO₂ mokestį už anglį ir koksą⁽²⁰⁾.

⁽¹⁹⁾ Susijęs su Tarybos direktyvos 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės, IPPC direktyvos įgyvendinimu, (OL L 257, 1996 10 10, p. 26, su pakeitimais, padarytais Direktyva 2003/87/EB OL L 275, 2003 10 25, p. 32), kuri Jungtinio komiteto sprendimu Nr. 27/97 (OL Nr. L 242, 1997 9 4, p. 76 ir EEE priedas Nr. 37, 1997 9 4, p. 100) buvo įtraukta į EEE susitarimą; vadovaujantis direktyvos reikalavimais aktas turi galioti iki 2007 m. spalio 30 d.

⁽²⁰⁾ Susitarimo priedėlyje išvardytų bendrovių vardu PIL pareiškė (susiję sektoriai: naftos perdirbimo, cheminių/keraminių medžiagų, cemento, geležies lydinių ir aliuminio), kad kurs technologijas ir statys valymo įrenginius, kurie leis sumažinti išmetamųjų SO₂ dujų kiekį Norvegijoje mažiausiai 5 000 tonų per metus. Be to, PIL turėjo pateikti konkrečius pasiūlymus, kaip sumažinti išmetamųjų dujų kiekį, ir pasiūlyti būdus, kaip jį galima būtų sumažinti visu nustatytu kiekiu – 7 000 tonų. PIL įkūrė taip vadinamą „Perdirbimo pramonės aplinkos fondą“ (Fondą), kuris turėjo padėti mažinti bendrovių išmetamųjų SO₂ dujų kiekį. 2001 m. gruodžio 18 d. Susitarime dalyvaujančios bendrovės ir Fondas sudarė įgyvendinimo susitarimą, pagal kurį atskiros bendrovės turėjo nuolatos mokėti Fondui įnašus, paskaičiuotus remiantis kiekvienos bendrovės išleistu SO₂ dujų kiekiu ir Fondo nustatytais tarifais. Visos iniciatyvos, kurios atitinka Fondo paramos reikalavimus, turi būti užbaigtos iki 2009 m. pabaigos. Įgyvendinimo susitarimas įsigaliojo 2002 m. sausio 1 d., o jo galiojimas baigiasi 2009 m. gruodžio 31 d.

C. Pirminiame sprendime pareikštos Institucijos abejonės

1. Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas**a) Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas tam tikroms pramonės šakoms**

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi išankstinės nuomonės, kad mokesčio už elektros energiją netaikymas tam tikriems pramonės sektoriams yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Institucijos nuomone, elektros mokesčių sistemos struktūra, suformuota pagal atitinkamas nuostatas, buvo grindžiama taisykle, kad mokestis taikomas visam elektros energijos naudojimui. Šios taisyklės išimtys buvo nustatytos, remiantis statistiniu sektorių klasifikatoriumi. Be to, Institucija suabejojo, ar galima manyti, kad mokesčio netaikymo atvejai atitinka reikalavimą taikyti mokestį tik elektros energijai, naudojamai ne gamybos tikslams, nes Norvegijos institucijos nepateikė aiškaus „gamybos tikslų“ apibrėžimo.

Be to, Institucija suabejojo, ar galima manyti, kad mokesčio už elektros energiją netaikymas tam tikriems ūkio sektoriams atitinka EEE Susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktą ir aplinkos apsaugos gaires. Visų pirma, Institucija pažymėjo, kad nebuvo įvykdyta mokesčio netaikymo sąlyga, t. y. nebuvo sudaryti aplinkos apsaugos susitarimai, taip pat firmos, atitinkančios mokesčio netaikymo reikalavimus, nesumokėjo didelės nacionalinio mokesčio dalies. Be to, Norvegijos Vyriausybė neįrodė, kad mokesčio taikymo išlygos yra laikino pobūdžio ir neišpareigojo laiku apriboti pagalbos priemonių.

b) Tam tikrų regionų (savivaldybių) vartotojų atleidimas nuo mokesčio už elektros energijos naudojimą

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi išankstinės nuomonės, kad mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas tam tikruose regionuose veikiančioms įmonėms yra selektyvi priemonė pagal EEE Susitarimo 61 straipsnio 1 dalį⁽²¹⁾. Kadangi nebuvo pateikta jokie pagrindimo, Institucija suabejojo, ar galima manyti, kad mokesčio netaikymas regionams atitinka EEE valstybės pagalbos taisykles.

2. CO₂ mokesčio taikymo išlygos**a) Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie pramoniniuose procesuose naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai**

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi išankstinės nuomonės, kad CO₂ mokesčio už anglį ir koksą netaikymas angliai ir koksui, kurie pramoniniuose procesuose naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai, yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Pirminė Institucijos nuomonė buvo, kad mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie naudojami tam tikrose pramonės šakose nustatytiems tikslams, būtų naudingas tik tam tikroms įmonėms ir todėl turėtų būti laikomas selektyviu. Institucija suabejojo, ar mokesčio netaikymą galima būtų pagrįsti CO₂ mokesčio režimo pobūdžiu ir logika, įvertinus tai, kad Norvegijos institucijos neįrodė, jog anglies ir kokso naudojimas aprašytiems tikslams nepadidintų išmetamųjų CO₂ dujų kiekio. Mokesčio netaikymas buvo grindžiamas tuo, kad minėtuose pramoniniuose procesuose nėra galimybės naudoti kitų produktų, tačiau Institucija suabejojo, ar, esant tokioms aplinkybėms, mokesčio netaikymas nepažeistų principo „teršėjas moka“.

⁽²¹⁾ Dėl mokesčio netaikymo regionams, kuris atitinka valstybės pagalbą, žr.: Byla E-6/98 Norvegijos Vyriausybė v ELPA Priežiūros institucija [1999m.] ELPA Teismo ataskaita, p. 74.

Institucija pareiškė, kad nuodugniau įvertins Komisijos sprendimo dėl JK klimato kaitos mokesčio tinkamumą; šiuo sprendimu Komisija patvirtino, kad sprendimas apmokestinti energetikos produktus kurie naudojami kuro tikslams, bet netaikyti mokesčio energetikos produktams, kurie naudojami išimtinai ne kuro tikslams (mokesčio netaikymas naudojimui ne kuro tikslams), ir energetikos produktams, kurie daugiausia naudojami ne kuro tikslams (mokesčio netaikymas dvejopam naudojimui) ⁽²²⁾ atitinka aplinkos apsaugos mokesčių sistemos logiką ir pobūdį. Institucija taip pat įvertins, ar Komisijos pasiūlymas dėl naujos energijos apmokestinimo struktūros Europos Sąjungoje ⁽²³⁾ yra suderinamas su Norvegijos mokesčio netaikymu angliai ir koksui, kurie naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai ⁽²⁴⁾.

Be to, Institucija suabejojo, ar mokesčio netaikymo sąlygos atitinka aplinkos apsaugos gaires, ypač dėl to, kad prieš atleidžiant nuo CO₂ mokesčio už anglį ir koksą nebuvo sudaryti aplinkos apsaugos susitarimai, ir nepanašu, kad firmos, atitinkančios mokesčio netaikymo (grąžinimo) reikalavimus, būtų sumokėję didelę nacionalinio mokesčio dalį.

b) *Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie naudojami cemento ir keramzito gamyboje energijos tikslams*

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi išankstinės nuomonės, kad CO₂ mokesčio už anglį ir koksą netaikymas cemento ir keramzito gamybai yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Institucijos nuomone, mokestis buvo netaikomas konkrečiam sektoriui. Be to, Institucija mano, kad mokesčio netaikymas cemento ir keramzito pramonei prieštarauja bendrajai taisyklei, kuri taikoma CO₂ mokesčio sistemoje: visi anglies ir kokso naudojimo energijos tikslams būdai turėtų būti apmokestinami.

Be to, Institucija suabejojo, ar mokesčio netaikymo sąlygos atitinka aplinkos apsaugos gaires, ypač dėl to, kad prieš atleidžiant nuo mokesčio nebuvo sudaryti aplinkos apsaugos susitarimai, ir nepanašu, kad firmos, galinčios nemokėti mokesčio, būtų sumokėję didelę nacionalinio mokesčio dalį.

c) *Popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas*

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi išankstinės nuomonės, kad popieriaus ir celiuliozės pramonei sumažintas CO₂ mokesčio tarifas yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Institucija suabejojo dėl popieriaus ir celiuliozės pramonei sumažinto tarifo tinkamumo. Remdamasi aplinkos apsaugos gairių 46.1. punkto b papunkčio antrąją alternatyva, Institucija neatmetė galimybės, kad sumažintas mokesčio tarifas, taikomas popieriaus ir celiuliozės pramonėje dirbančioms bendrovėms (50 % įprastinio CO₂ mokesčio tarifo), galėtų būti laikomas nacionalinio mokesčio „didele dalimi“. Tačiau, kadangi Institucijai nežinomi šio sumažinto tarifo padariniai tos pramonės elgesiui, ypač, ar tas tarifas paskatino gerinti aplinkos apsaugą, Institucija negalėjo nuspręsti, kad buvo įvykdyti gairių reikalavimai.

3. Dalinis SO₂ mokesčio panaikinimas

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi nuomonės, kad SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą bei už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimas gali būti laikomas valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

⁽²²⁾ 2002 m. balandžio 3 d. Komisijos sprendimas dėl klimato kaitos mokesčio netaikymo dvejopam naudojimui Jungtinėje Karalystėje (Valstybės pagalba Nr. C 18/2001 ir C 19/2001), OL L 229, 2002 8 27, p. 15.

⁽²³⁾ KOM (1997) 30 galutinis, OL C 139, 1997 5 6, p. 14.

⁽²⁴⁾ Tuo tarpu, 2003 m. spalio 27 d., buvo priimta (OL L 283, 2003 10 31, p. 51) Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (Enerģijos mokesčių direktyva), kuri nebuvo įtraukta į EEE susitarimą.

Institucija pažymėjo, kad, panaikinus SO₂ mokesčių už anglies ir kokso naudojimą, buvo susiaurinta SO₂ mokesčio taikymo sritis, neišskiriant skirtingų rūšių įmonių ar sektorių, ir kad į naują mokesčio taikymo sritį nebuvo įtrauktas konkrečių produktų naudojimas, o būtent anglies ir kokso naudojimas. Taigi SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas būtų iš esmės naudingas visoms Norvegijos įmonėms, naudojančioms anglį ir koksą. Tačiau, kadangi buvo požymių, rodančių, kad mokesčiai buvo panaikinti konkrečioms pramonės sektoriams, Institucija negalėjo atmesti galimybes, kad SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas nulėmė skirtingo mokesčių režimo taikymą pramonės šakoms, kurių padėtis aplinkos apsaugos požiūriu buvo palyginama.

Be to, neturėdama išsamesnės informacijos, Institucija negalėjo atmesti galimybes, kad mokesčio už anglies ir kokso naudojimą kurui panaikinimas būtų naudingas tam tikroms įmonėms, palyginti su perdirbimo pramonės įmonėmis, kurui naudojančiomis mineralines alyvas. Todėl, atsižvelgiant į apmokestinamų ir neapmokestinamų produktų naudojimo mastą, įvairiuose pramonės sektoriuose galėtų būti iškraipyta konkurencija.

Dėl SO₂ mokesčio už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimo Institucija laikėsi nuomonės, kad šis SO₂ mokesčio taikymo apribojimas buvo susijęs su konkrečiu sektoriumi.

Todėl Institucija priėjo prie išvados, kad SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą ir išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimas buvo finansiškai naudingas tam tikrų sektorių įmonėms ir todėl iš tikrųjų yra palyginamas su mokesčio netaikymu. Institucija taip pat nusprendė, kad Norvegijos Vyriausybė atsisakė teisės gauti mokesčių įplaukų iš tuose sektoriuose veikiančių firmų ir taip suteikė joms ekonominę lengvatą.

4. Priskyrimas „naujai pagalbai“

Remiantis išankstine Institucijos nuomone, pritarusi Institucijos pasiūlytomis atitinkamoms priemonėms, Norvegijos Vyriausybė teisiškai įsipareigojo iki 2002 m. sausio 1 d. suderinti taikomas pagalbos schemas su aplinkos apsaugos gairėse išdėstytais reikalavimais. Todėl visos pagalbos schemas, neatitinkančios naujos aplinkos apsaugos gairėse išdėstytų reikalavimų, nuo 2002 m. sausio 1 d. turėjo būti panaikintos.

Institucijos nuomone, Norvegijos Vyriausybės pritarimas atitinkamoms priemonėms taip pat reiškė, kad visos pagalbos schemas, taikomos po 2002 m. sausio 1 d. ir neatitinkančios aplinkos apsaugos gairėse išdėstytų reikalavimų, turėjo būti laikomos „nauja pagalba“. Todėl Institucija priminė Norvegijos Vyriausybei, kad tuo atveju, jei Institucija savo galutiniam sprendimui nustatytų, kad atitinkamos mokesstinės priemonės neatitinka EEE susitarimo, neteisėtai suteikta pagalba turėtų būti išieškota iš jos gavėjų.

D. Norvegijos Vyriausybės pastabos dėl pirminio sprendimo

1. Mokesčio už elektros energiją naudojimą netaikymas

a) Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas tam tikroms pramonės šakoms

Norvegijos Vyriausybė priminė, kad nuo 2001 m. sausio 1 d. mokesčio taikymo sritis buvo išplėsta, įtraukiant elektros naudojimą apdirbamosios ir kasybos įmonių administraciniuose pastatuose. Todėl Vyriausybės nuomone, mokesčiai už elektros energiją buvo netaikomi visiems elektros energijos naudojimo gamybos tikslams būdams. Taigi mokesčio netaikymas apdirbamajai, kasybos ir šiltnamių pramonės šakoms turėjo būti laikomas „bendrąja priemone“, nenumatyta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Norvegijos Vyriausybė pripažino, kad negalima atmesti galimybių, jog ir nuo mokesčio neatleisti sektoriai galėtų naudoti elektrą gamybai. Vyriausybės nuomone, ši problema atsirado dėl to, kad nėra aiškaus „gamybinių procesų“ ir „administracinių tikslų“ apibrėžimo. Norvegijos Vyriausybė pareiškė, kad „gali kilti abejonių dėl to, ar dabartinė sistema ir visi jos elementai yra sutvarkyti taip, kad ją galima būtų laikyti bendrąja priemone, nepatenkanti į 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį“ ir kad ji nusprendė siūlyti koreguoti dabartinę sistemą. Apie naująją sistemą, įsigaliosiančią nuo 2004 m. sausio 1 d., Institucijai būtų oficialiai parnešta. Vėliau naujos sistemos įsigaliojimo data buvo nukelta iki 2004 m. liepos 1 d.

Norvegijos Vyriausybė pareiškė, kad daug energijos sunaudojančioje pramonėje mokesčiai už elektrą sudaro didelę dalį veiklos sąnaudų. Todėl šios pramonės šakos buvo itin suinteresuotos taikyti efektyvaus energijos naudojimo priemones, net jei nereikėtų mokėti mokesčio už elektros naudojimą. Be to, namų ūkiai, paslaugų sektorius ir administraciniai pastatai galėtų sutaupyti energijos daugiausiai.

b) *Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas tam tikrų regionų vartotojams*

Norvegijos Vyriausybė pareiškė, kad mokesčio netaikymu buvo siekiama sumažinti tuose regionuose depopuliaciją.

2. CO₂ mokesčio taikymo išlygos

Norvegijos Vyriausybės nuomone, tam tikram produktui arba tam tikram to produkto naudojimo būdai taikoma mokesstinė priemonė būtų laikoma „bendrąja priemone“, kuri neatitinka valstybės pagalbos apibrėžimui.

a) *Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie pramoniniuose procesuose naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai*

Norvegijos Vyriausybės manymu, CO₂ mokesčio taikymo srities apribojimo, neapmokestinant tam tikro anglies ir kokso naudojimo būdo (t. y. jų naudojimo kaip žaliavos arba reduktoriaus), negalima buvo laikyti mokesčio netaikymu tam tikroms įmonėms arba tam tikrų prekių gamybai. Ši išlyga buvo skirta visoms įmonėms, naudojančioms anglį ir koksą šiam tikslui. Be to, šiuo atveju mokeskis buvo netaikomas ne dėl to, kad tų pramoninių procesų metu neišsiskiria išmetamosios CO₂ dujos arba dėl to, kad reikėtų sumažinti jų kiekį. Šiuo atveju mokesčio netaikymas atspindėjo CO₂ mokesčio paskirtį, t. y. šis mokeskis daugiausia susijęs su išmetamosiomis dujomis, kurios išsiskiria energijos gamybos metu. Todėl buvo laikoma, kad išmetamosios dujos, išsiskyrusios naudojant anglį ir koksą ne energijos tikslams, nepatenka į CO₂ mokesčio taikymo sritį.

Norvegijos Vyriausybė paaiškino, kad redukavimo procesuose naudojamas anglies ir kokso kiekis visuomet viršytų teoriškai reikalingą anglies kiekį. „Anglies perteklius“ padėtų vykdyti lydymo procesui (todėl reikėtų mažiau elektros energijos). Tačiau Norvegijos institucijų manymu, turėjo būti laikoma, kad anglis ir koksas šiuose procesuose naudojami ne energijos tikslams, nes „anglies pertekliaus“ negalima išvengti techniškai. Toks požiūris atitinka oficialius statistinius duomenimis aplinkos apsaugos srityje, pagal kuriuos visos redukavimo procesų metu išsiskyrusios CO₂ dujos laikomos su pramoniniais procesais susijusiomis išmetamosiomis dujomis.

Dėl galimybių anglies ir koksą pakeisti kitais produktais tais atvejais, kai jų naudojimas neapmokestinamas, Norvegijos Vyriausybė informavo Instituciją, kad naudoti kitus produktus minėtuose pramoniniuose procesuose yra arba technologiškai neįmanoma, arba jų naudojimas nebūtinai sumažintų išmetamųjų CO₂ dujų kiekį. Vis dėlto tam tikrose pramonės šakose įmanoma pakeisti anglį ir koksą kitais produktais, bet tai būtų nepelninga ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Pasak Norvegijos institucijų, tai taikytina metalinio silicio ir ferosilicio gamybai.

Mažai tikėtina, kad apmokestinus Norvegijoje CO₂ mokesčiu pramoninius procesus, visame pasaulyje sumažėtų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos. Todėl Norvegijos Parlamentas nusprendė nuo 2005 m. įdiegti išmetamųjų teršalų prekybos sistemą, taikomą išmetamiesiems teršalams ir šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms, kurie nėra apmokestinami CO₂ mokesčiu.

b) *Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie cemento ir keramzito pramonėje naudojami energijos tikslams*

Norvegijos Vyriausybė patvirtino, kad šiuo atveju mokesčio netaikymas buvo naudingas tam tikrų prekių gamybai. Norvegijos Vyriausybė informavo Instituciją, kad dėl neįdiegtos vietos dujų paskirstymo sistemos Norvegijos cemento ir keramzito pramonėje negalima naudoti dujų kaip pigaus pakaitalo. Mokesčio netaikymas grindžiamas anglies ir kokso pakaitalų naudojimo nepelninumu ir pramonės konkuravimu tarptautiniu mastu.

Anglis ir koksas buvo apmokestinami CO₂ mokesčiu, siekiant išvengti padėties, kuriai esant mineralinės alyvos (kurios buvo apmokestintos) būtų keičiamos anglimi ir koksais (kurie buvo anksčiau neapmokestinami). Tačiau dar iki anglies ir kokso apmokestinimo cemento pramonė naudojo energijos tikslams anglį ir koksą, o ne mineralines alyvas. Vyriausybės nuomone, ši aplinkybė galėtų pateisinti mokesčio netaikymą. Tačiau ji pripažino, kad „gali kilti abejonių dėl to, ar minėta priežastis galėtų būti laikoma svariu pagrindu, paremtu aplinkos apsaugos politikos aspektais, kuriais grindžiami svarstomi teisės aktai“ Tuo pagrindu Vyriausybė pasiūlė panaikinti CO₂ mokesčių už anglį ir koksą 2003 m. valstybės biudžete. Norvegijos Vyriausybė prognozavo, kad, panaikinus mokesčius, nebus pereita prie anglies ir kokso naudojimo, nes tam, kad būtų pradėtas plataus masto anglies ir kokso naudojimas, įmonėms reikėtų įsigyti naujus taršos leidimus.

c) *Popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas*

Norvegijos Vyriausybės nuomone, sumažinto tarifo taikymas atitiko aplinkos apsaugos gairėse išdėstytas sąlygas. Pramonė mokėjo tokio tarifo mokesčius, kuris viršijo EB mineralinių alyvų direktyvoje ⁽²⁶⁾ nustatytą minimalų tarifą, arba mokėjo didelę mokesčio dalį. Norvegijos Vyriausybė paprašė, kad Institucija, nustatydamas, kas turėtų sudaryti didelę mokesčio dalį, atsižvelgtų į bendrą sumažinto CO₂ mokesčio tarifo ir visiško atleidimo nuo bazinio mokesčio už krosnių kurą poveikį, nors bazinis mokeskis už krosnių kurą neįėjo į pirminio sprendimo ⁽²⁷⁾ taikymo sritį. Ji nurodė, kad 2002 m. bendrieji CO₂ mokesčio ir bazinio mokesčio už krosnių kurą tarifai siekė 0,49 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 0,06 euro už litrą) ir atitinkamai 0,389 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 0,05 euro už litrą). Kadangi pramonė pirmojo mokesčio mokėjo 0,245 Norvegijos kronos už litrą, o nuo antrojo buvo atleista, ji mokėjo maždaug 28 % mokesčių už mineralines alyvas.

Norvegijos Vyriausybės nuomone, abu mokesčiai turėtų būti vertinami kartu, nes jie turi tokį patį poveikį mineralinių alyvų naudojimui, taikomi tiems patiems produktams ir yra administruojami tų pačių institucijų.

Remdamasi naujausiais tyrimais, Norvegijos Vyriausybė informavo Instituciją, kad, pradėjus popieriaus ir celiuliozės pramonei taikyti sumažintą CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifą, tai iki 1999 m. tiesiogiai sumažino išmetamųjų CO₂ dujų kiekį 60 000 tonų.

Galiausiai, buvo pareikšta, kad nuo 2005 m. visoms išmetamosioms CO₂ dujoms ir kitoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms bus pradėta taikyti išmetamųjų teršalų prekybos sistema. Taigi daug energijos sunaudojančios ir daug išmetamųjų teršalų išleidžiančios pramonės šakos turėtų atsisakyti kvotų, kurių dydis atitinka tokį kiekį dabar neapmokestintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kokį tos pramonės šakos išleidžia. Atsižvelgdama į tai, Norvegijos Vyriausybė paprašė, kad Institucija, atlikdama oficialią tyrimo procedūrą, patvirtintų dabar popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomą sumažintą tarifą su sąlyga, kad sumažintas tarifas bus 2005 m. panaikintas ir kad Vyriausybė galės pateikti prašymą dėl tolesnio sumažinto tarifo taikymo.

⁽²⁶⁾ 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva Nr. 92/82 EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo (OJ L 316, 31.10.1992, p. 19).

⁽²⁷⁾ Bazinis tarifas krosnių kurui buvo įvestas 2000 m., siekiant išvengti padėties, kuriai esant elektros energija šildymo tikslams būtų keičiama alyva. Šio mokesčio mokesstinė bazė buvo tokia pati, kaip ir CO₂ mokesčio už mineralines alyvas. Popieriaus ir celiuliozės pramonė buvo visiškai atleista nuo bazinio mokesčio už krosnių kurą nuo pat jo įvedimo.

3. Dalinis SO₂ mokesčio panaikinimas

Norvegijos Vyriausybės teigimu, mokesčių sistema, pagal kurią vieni produktai arba tam tikra veikla buvo apmokestinami, o kiti produktai arba kita veikla neapmokestinami, nebuvo savo pobūdžiu selektyvi. Todėl, Norvegijos Vyriausybės nuomone, SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas negalėjo būti laikomas valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Kadangi naftos perdirbimo įmonės mineralines alyvas naudojo perdirbimo procese, 1999 m. įvesta pataisa buvo de facto tik techninio pobūdžio. Anksčiau išmetamosios dujos buvo apmokestinamos netiesiogiai, taikant mokesčio grąžinimo sistemą, o po pataisos buvo nustatytas tiesioginis apmokestinimas, t. y. nustatytas mokestis už išmetamąsias dujas. Kadangi šis mokestis buvo „naujas“, jis buvo selektyvus, nes buvo taikomas tik naftos perdirbimo įmonėms. Selektivos mokestinės priemonės panaikinimas negalėjo būti laikomas selektyviu, t. y. laikomas valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Galiausiai, buvo nurodyta, kad beveik visoms bendrovėms, įskaitant visas bendroves, kurios išleidžia daug išmetamųjų dujų, kurioms anksčiau buvo taikomas SO₂ mokestis už išmetamąsias dujas, išsiskiriančias naudojant anglį ir koksą, dabar taikomas Aplinkos ministerijos ir PIL Ketinimų susitarimas bei fondo, kurį įkūrė PIL, ir dalyvaujančių įmonių įgyvendinimo susitarimas.

4. Priskyrimas „naujai pagalbai“

Norvegijos Vyriausybės nuomone, svarstomos pagalbos priemonės turėtų būti priskirtos „taikomai pagalbai“. Norvegijos Vyriausybė neprieštaravo, kad, pritarusi atitinkamoms priemonėms, ji įsipareigojo iki 2002 m. sausio 1 d. suderinti taikomas pagalbos schemas su naujose aplinkos apsaugos gairėse nustatytais reikalavimais. Tačiau ji teigė, kad, jei Vyriausybė nevykdytų savo įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė pritarusi atitinkamoms priemonėms, tai nereikštų, kad taikomos pagalbos schemas turėtų būti perkvalifikuotos į naują pagalbą, ir dėl to greičiausiai reiktų išieškoti pagalbą iš jos gavėjų.

Pasak Norvegijos Vyriausybės, atitinkamos priemonės buvo nekonkrečios ir bendro pobūdžio, jose nebuvo konkrečiai kalbama apie tariamai neteisėtas pagalbos priemones. Jose nebuvo įvertintos jokios konkrečios pagalbos schemas ir todėl nebuvo padaryta išvada, kad šios schemas pažeidžia valstybės pagalbos skyrimo taisykles. Taikomos pagalbos schemas galėjo būti pavadintos neteisėtomis, tik įvertinus kiekvieną jų atskirai ir priėmus jų atžvilgiu galutinį sprendimą. Be to, norint išieškoti pagalbą iš jos gavėjų, reiktų dėl kiekvienos pagalbos schemas priimti neigiamą sprendimą. Pritarimas atitinkamoms priemonėms negalėtų pakeisti neigiamo sprendimo, kaip teisinio pagrindo pagalbai išieškoti.

Norvegijos Vyriausybė taip pat pareiškė, kad šiuo atveju nebuvo laikomasi Institucijos valstybės pagalbos gairių 7 skyriuje nustatytos tvarkos. Be to, Institucija ir Vyriausybė iki pritarimo atitinkamoms priemonėms neaptarė pagalbos išieškojimo klausimo.

Galiausiai, Norvegijos Vyriausybė pareiškė, kad pagalbos išieškojimas iš jos gavėjų pažeistų bendrąjį teisėtą lūkesčių principą.

E. Trečiųjų šalių pastabos dėl pirminio sprendimo

PIL buvo vienintelė trečioji šalis, pateikusi pastabas dėl pirminio sprendimo.

1. Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas

PIL teigimu, mokesčio netaikymas nebuvo selektyvus. Bendro pobūdžio neapibrėžta priemonė, kuri buvo taikoma tik tam tikram produktui arba tam tikram to produkto naudojimo būdui, arba tam tikrai veiklai, turėjo būti laikoma bendrąja priemone. Priešingai nei rodo faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas sprendimas „Adria Wien“ byloje⁽²⁸⁾, Norvegijoje mokestis už elektros energiją nebuvo taikomas visiems gamybiniam procesams, o ne tik įmonėms, gaminančioms prekes. PIL pabrėžė, kad dėl pakeitimų, įsigaliojusių 2001 m. sausio 1 d., mokestis už elektros energiją buvo nustatytas taip, kad būtų apmokestintas tik elektros energijos naudojimas ne gamybinuose procesuose.

PIL nuomone, mokesčio netaikymas atitiko mokesčio sistemos pobūdį ir logiką. Mokesčio už elektros energiją paskirtis buvo sumažinti energijos naudojimą tuose ūkio sektoriuose, kuriuose galima buvo sutaupyti daugiausia energijos ir kuriuose buvo prognozuojamas labai didelis naudojimo augimas, ypač namų ūkiuose. PIL manymu, logiška šio tikslo pasekmė buvo išlaikyti neapmokestiną energijos naudojimą pramoninės gamybos tikslams. Todėl mokesčio netaikymas visiškai atitinka mokesčio už elektros energiją logiką.

Galiausiai, PIL pareiškė, kad Institucija, norėdama nustatyti, ar svarstomos priemonės iškraipo konkurenciją, turi atlikti tinkamą rinkos tyrimą. Atliekant šį rinkos tyrimą, turėtų būti atsižvelgta į „...visus pagrindinius, iki tam tikro lygio suderintus veiksnius...“ Šiuo atžvilgiu buvo atsižvelgta į plačius suderintus išpareigojimus, nustatytus IPPC direktyvoje⁽²⁹⁾, ateityje įsigaliosiančią išmetamųjų teršalų prekybos sistemą, nustatytą EB direktyvoje⁽³⁰⁾, taip pat EB direktyvos dėl energijos apmokestinimo projektą⁽³¹⁾. PIL pareiškė, kad mokesčio už elektros energiją netaikymas nesustiprintų Norvegijos įmonių padėties, palyginti su jų konkurentais Europoje, nes mokesčių sistemos, suteikiančios vienodas lengvatas, būtų taikomos visoms kitų EEE šalių bendrovėms.

2. Leidžiančios nukrypti nuostatos pagal CO₂ mokesčio režimą

- a) *Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie pramoniniuose procesuose naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai*

PIL teigimu, mokestis buvo netaikomas konkrečiam naudojimui būdui, o ne konkretiems sektoriams. Todėl tos priemonės nebuvo selektyvios. Ji taip pat informavo Instituciją, kad anglis ir koksas beveik niekad nebuvo naudojami Norvegijoje energijos gamybai ir kad anglis ir koksas būtų mažai naudojami kitiems tikslams nei žaliavos ar reduktoriai. Šiuo atžvilgiu ji pateikė faktą, kad buvo paskaičiuota, jog panaikinus CO₂ mokestį už anglies ir kokso naudojimą, pajamos iš mokesčių sumažėtų mažiau kaip 500 000 Norvegijos kronų⁽³²⁾.

PIL taip pat teigė, kad mokesčio netaikymas atitinka svarstomos mokesčio sistemos pobūdį ir bendrąją struktūrą. Bendrasis CO₂ mokesčio tikslas buvo sumažinti išmetamųjų CO₂ dujų kiekį. Todėl už anglies ir kokso naudojimą energijos tikslams buvo baudžiama, nes naudojant kitas vietas tiekimo šaltinius išmetamųjų dujų išsiskiria mažiau (naudojant hidroenergiją, išmetamųjų dujų faktiškai neišskiria). Kita vertus, net naudojant geriausią turimą techniką, buvo neįmanoma be didelių išlaidų pakeisti anglies ir kokso, kurie pramoniniuose procesuose naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai, kitais produktais. Todėl apmokestinimas nepaskatintų naudoti kitų ekologiškesnių produktų. PIL nuomone, aplinkos apsaugos priemonės turėjo būti skirtos kiek įmanoma sumažinti išmetamųjų dujų kiekį, atsižvelgiant į faktą, kad bet kuriuo atveju anglis ir koksas yra išteklių, kurie būtini tam tikruose pramoniniuose procesuose.

⁽²⁸⁾ Byla C-143/99 Adria Wien Pipeline [2001] ECR I-8365, 49 par..

⁽²⁹⁾ Žr. pirmiau pateiktą 19 išnašą.

⁽³⁰⁾ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275 2003 10 25, p. 32), neįtraukta į EEE susitarimą.

⁽³¹⁾ Direktyva buvo vėliau priimta tokiu pavadinimu: 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

⁽³²⁾ Daroma nuoroda į St.prp.nr. 1 (2002-2003).

Galiausiai, PIL pateikė savo nuomonę dėl CO₂ mokesčio už anglį ir koksą panaikinimo nuo 2003 m. sausio 1 d. Kadangi anglis ir koksas energijos tikslams naudojami mažai, tolesnis šio mokesčio taikymas nebūtų naudingas aplinkos apsaugai. Nebūtų jokio pavojaus, kad, panaikinus mokestį, anglis ir koksas pakeistų ekologiškesnius energijos šaltinius. CO₂ mokesčio už anglį ir koksą panaikinimas negalėjo būti naudingas tam tikroms įmonėms ir todėl neturėtų būti laikomas pagalba.

b) *Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie naudojami cemento ir keramzito gamyboje energijos tikslams*

PIL teigimu, mokesčio netaikymas šiuo atveju buvo grindžiamas faktu, kad ši pramonė negalėtų be didelių išlaidų pakeisti anglies ir kokso elektros energija. Todėl anglies ir kokso naudojimo tokiems tikslams apmokestinimas neturėtų prasmės. Dėl šios priežasties mokesčio netaikymas atitiko bendrosios mokesčio schemos logiką. Be to ši išvada buvo pagrįsta EB direktyvos dėl energijos apmokestinimo projektu⁽³³⁾, kuriame buvo numatyta neapmokestinti tik mineraloginių procesų, t. y. tokių, kaip aptariamieji procesai.

c) *Popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas*

PIL pripažino, kad sumažintas tarifas, taikomas popieriaus ir celiuliozės pramonei, gali būti susijęs su pagalba. Tačiau tokia pagalba atitiktų EEE susitarimą, nes šis mokestis padarė pastebimą teigiamą poveikį aplinkai.

3. Dalinis SO₂ mokesčio panaikinimas

PIL pažymėjo, kad kadangi nėra patvirtintų „EEE suderintų priemonių“, skirtų JT Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos Geteborgo protokolo tikslams įgyvendinti, pačios nacionalinės vyriausybės turi spręsti, kokias politines priemones naudoti savo įsipareigojimams vykdyti, laikantis EEE susitarimo principų.

Pasak PIL, SO₂ mokesčio panaikinimas nebuvo selektyvi priemonė. PIL pritarė Norvegijos Vyriausybės nuomonei dėl svarstomo mokesčio selektyvumo, kurią ji buvo išdėsčiusi 1999 m., ir tolesnio jo panaikinimo.

PIL teigimu, 1999 m. įvestas ir 2002 m. sausio 1 d. panaikintas SO₂ mokestis buvo kitoks nei sieros mokestis už mineralines alyvas, kuris buvo įvestas 1970 m. ir vis dar buvo taikomas. PIL nuomone, EEE susitarimo Susitariančioji Šalis galėjo įvesti mokestį ir panaikinti jį savo nuožiūra, ir toks panaikinimas negalėjo laikomas valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnyje.

4. Priskyrimas „naujai pagalbai“

PIL nuomone, Institucija neturėjo jokios teisės nurodyti išieškoti pagalbą ex tunc, nes tariamos pagalbos priemonės iki oficialios tyrimo procedūros pabaigos turėtų turėti „taikomos pagalbos“ statusą. Institucija nusprendė pasiūlyti atitinkamas priemones, prieš tai neįvertinusi atskirų aplinkos apsaugos mokestinių priemonių ir nenustačiusi, ar šios priemonės atitinka naujas aplinkos apsaugos gaires. Tos priemonės buvo labai neaiškios: Norvegijos Vyriausybei nebuvo nustatyta jokių kitų įsipareigojimų, o Norvegijos pramonės šakoms net nebuvo nustatyta jokių reikalavimų. Kadangi jos buvo tokios nekonkrečios, taip pat galima numanyti, kad Norvegijos Vyriausybės pritarimas siūlomoms priemonėms tereikšė jos ketinimą tęsti galimos pagalbos schemos svarstymą, siekiant iki 2002 m. sausio 1 d. įgyvendinti gaires. Tą patvirtina ir faktas, kad Institucija išpėjo Norvegijos institucijas, jog faktinis gairių įgyvendinimas galėtų būti atdėtas iki 2003 m. sausio 1 d. Norvegijos Vyriausybę galėtų įpareigoti tik tai, kaip ji pati supranta pritarimą priemonėms.

⁽³³⁾ Žr. pirmiau pateiktą Error! Bookmark not defined. išnašą.

PIL taip pat teigė, kad Institucija nevykdė nuoširdaus bendradarbiavimo pareigos, kuri nustatyta Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 1 dalyje, nes ji aiškiai nenurodė Norvegijai, kokios priemonės laikomos pagalba aplinkos apsaugai ir kaip įgyvendinti gaires. Pasak PIL, bendradarbiavimo principas apima pareigą apsvarstyti kiekvieną schemą atskirai.

Galiausiai, net jei atitinkamos pagalbos priemonės turėtų būti priskirtos naujai pagalbai, PIL nuomone, nurodymas išieškoti pagalbą prieštarautų teisėtų lūkesčių ir proporcingumo principams. Norvegijos įmonės negalėjo numatyti, kad svarstomos mokesčių taisyklės bus laikomos pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnyje, ir prognozuoti Norvegijos Vyriausybės pritarimo atitinkamoms priemonėms teisinių pasekmių. Bet kuriuo atveju sprendimas grąžinti pagalbą nepadėtų atkurti ankstesnės konkurencinės padėties, atsižvelgiant į tai, kad įmonės kitose EEE valstybėse naudojos išlygomis.

II. ĮVERTINIMAS

A. Sprendimo taikymo sritis

Šiame sprendime tik įvertinama, ar Norvegijos Vyriausybė įvykdė savo įsipareigojimus, susijusius su atitinkamomis priemonėmis, kurias pasiūlė Institucija, o Norvegijos Vyriausybė joms pritarė.

Sprendimas pirmiausia susijęs su mokesčio už elektros energiją netaikymu iki 2003 m. gruodžio 31 d. apdirbamajai ir kasybos pramonei bei tam tikriems regionams (savivaldybėms). Tačiau jis nesusijęs su panašiu mokesčio netaikymo šiltnamių pramonei atveju, nes ši pramonė yra susijusi su prekėmis, kurioms netaikomos EEE susitarimo nuostatos, įskaitant nuostatas, susijusias su valstybės pagalba (cf. EEE susitarimo 8 straipsnio 3 dalis). Kasybos sektoriuje EEE susitarimas taikomas prekybai anglies ir plieno produktais, išskyrus atvejus, kai dvišaliame prekybos susitarime⁽³⁴⁾ nustatytos konkrečios nuostatos, kurios nebuvo panaikintos EEE susitarimo 14 protokolu. Todėl šis sprendimas taikomas kasybos pramonei, nedarant žalos produktams, kuriuos vis dar reglamentuoja dvišalis laisvos prekybos susitarimas ir kuriems šis sprendimas netaikomas⁽³⁵⁾.

Antra, šis sprendimas susijęs su CO₂ mokesčio netaikymu angliai ir koksui, kurie naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai, arba cemento ir keramzito pramonėje. Šis mokestis buvo netaikomas iki 2002 m. gruodžio 31 d. Be to, sprendimas susijęs su sumažintu CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifu, taikomu popieriaus ir celiuliozės pramonei.

Trečia, šis sprendimas susijęs su SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą bei SO₂ mokesčio už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimu nuo 2002 m. sausio 1 d.

B. Valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje

EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip: „EB valstybių narių, ELPA valstybių arba iš jų valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją, sudarydama palankias sąlygas tam tikroms įmonėms arba tam tikrų prekių gamybai, yra nesuderinama su šio Susitarimo funkcionavimu, kai ji daro poveikį Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybai.“

⁽³⁴⁾ Europos anglių ir plieno bendrijos valstybių narių ir Norvegijos Karalystės susitarimas (OL L 348, 1974 12 27, p. 17). Pasibaigus EAPB sutarties galiojimo laikui, šis dvišalis laisvos prekybos susitarimas galioja toliau. EB valstybių narių vyriausybės atstovų konferencijos sprendimu nuo 2002 m. liepos 19 d. šiame Susitarime nustatytos EAPB teisės ir prievolės buvo perduotos Europos bendrijai. 2002 m. liepą pasibaigus EAPB sutarties galiojimo laikui, Bendrijoje taikomas valstybės pagalbos EAPB plieno sektoriui režimas buvo įtrauktas į EB sutarties bendrąją teisinę struktūrą.

⁽³⁵⁾ Dėl plieno sektoriaus žr. EEE susitarimo 25 protokolą, siejant jį su EEE susitarimo 14 protokolo 5 straipsniu. Dėl kitų produktų žr. EEE susitarimo 14 protokolo 1 straipsnį ir 2 straipsnio 1 dalį, taip pat 1 straipsnį ir jo priedą, kuriame išvardyti laisvos prekybos susitarimo 1 straipsnyje nurodyti produktai.

Pats aplinkos apsaugos mokesčių taikymas nepatenka į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, nes tai yra bendrosios priemonės, kurios nesudaro palankių sąlygų tam tikroms firmoms arba pramonės sektoriams⁽³⁶⁾. Tačiau bendrojo mokesčio taikymo išlygos patenka į tos nuostatos veikimo sritį, jei tos išlygos taikomos tam tikroms firmoms arba pramonės sektoriams ir jei jos neatitinka svarstomos mokesčio sistemos pobūdžio arba bendrosios struktūros⁽³⁷⁾.

Vertinant, ar tam tikros priemonės gali būti laikomos bendrosios taisyklės (bendros sistemos) išimtimis, pirmiausia analizuojama tam tikros mokesstinės priemonės struktūra: vadovaujantis tas mokesčines priemones reglamentuojančiomis teisinėmis nuostatomis, turi būti nustatyta bendroji sistema⁽³⁸⁾. Turi būti iširta, ar svarstoma priemonė savo tikruoju pobūdžiu gali būti laikoma bendros sistemos, kurioje ji buvo nustatyta, išimtimi⁽³⁹⁾. Jeigu taip, tada galima pereiti prie antro etapo, t. y. nustatyti, ar „šiuo atveju yra pagrindas netaikyti mokesčio, atsižvelgiant į šios sistemos pobūdį arba bendrąją struktūrą“⁽⁴⁰⁾.

Būtent šiuo pagrindu Institucija vertino įvairias mokesčines priemones.

1. Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas

a) Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas apdirbamajai ir kasybos pramonės šakoms

Mokesčio už elektros energiją sistemoje buvo laikomasi bendrosios taisyklės, kad visi elektros naudojimo būdai turi būti apmokestinami. Išimtis buvo padaryta elektros energijos naudojimui apdirbamojoje ir kasybos pramonėje. Šios išimties taikymo sritis buvo apibrėžta, atsižvelgiant į tam tikrus sektorius statistiniame ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje. Todėl savo pobūdžiu mokesčio netaikymas buvo susijęs su sektoriais.

Norvegijos Vyriausybės teigimu, nuo 2001 m. sausio 1 d. įsigaliojusioje pataisoje buvo nustatyta sistema, pagal kurią visos įmonės, naudojančios elektros energiją gamybos tikslams, turėjo būti atleistos nuo mokesčio, ir dėl to toks mokesčio netaikymas turėtų būti laikomas bendrąja priemone, nenumatyta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Institucija negali pritarti tokiai nuomonei.

Remiantis Teisingumo Teismo praktika, valstybės pagalba turi būti laikomos tik tos nacionalinės priemonės, kurios numato energijos mokesčių už elektrą mažinimą įmonėms, kuriuos verčiasi pagrindine prekių gamybos veikla⁽⁴¹⁾. Nei didelis kiekis reikalavimus atitinkančių įmonių, nei sektorių, kuriems jos priklauso, įvairovė ar dydis negali būti pagrindu, kuriuo remiantis būtų priimtas sprendimas, kad valstybės iniciatyva atitinka bendrąją ekonominės politikos priemonę⁽⁴²⁾. Be to, mokesstinė priemonė, kuri yra palanki apdirbamajai pramonei, supriešinus ją su paslaugų sektoriumi, savo pobūdžiu yra selektyvi⁽⁴³⁾.

⁽³⁶⁾ Žr. Institucijos valstybės pagalbos gairių dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo priemonėms, susijusioms su tiesioginiu verslo apmokestinimu, 17 B skyriaus 17B.3.1. punkto 1 papunktį.

⁽³⁷⁾ Žr. Institucijos valstybės pagalbos gairių 17B skyriaus 17B.3.1. punkto 4 papunktį ir Bylą 173/73 Italija v. Komisija [1974] ECR 709, 15 par..

⁽³⁸⁾ Žr. Institucijos valstybės pagalbos gairių 17B skyriaus 17B.3.1. punkto 4 papunktį.

⁽³⁹⁾ Žr. generalinio advokato Darmono nuomonę sujungtose bylose C-72 ir 73/91 Firma Sloman Neptun Schiffahrts [1993] ECR I-887, 50 par..

⁽⁴⁰⁾ Byla 173/73, minėta pirmiau, 15 par..

⁽⁴¹⁾ Byla C-143/99, minėta pirmiau, 55 par. Taip pat žr. Bylą C-75/97 Belgija v. Komisija [1999] ECR I-3671, 31 par., kur Teisingumo Teismas priėmė sprendimą, kad „dėl dažno mokesčių mažinimo tik tam tikriems sektoriams tos mažinimo priemonės buvo selektyvios, jei jos atitiko specifiškumo sąlygą.“

⁽⁴²⁾ Byla C-143/99, minėta pirmiau, para. 48; ir Byla C-75/97, minėta pirmiau, 32 par.

⁽⁴³⁾ Žr. Valstybės pagalba Nr. N 449/2001 – Vokietija, Ekologinių mokesčių reformos pratęsimas po 2002 m. kovo 31 d.; Valstybės pagalba Nr. C 42/03 (ex NN 3/B/2001 ir NN 4/B/2001) – Švedija, Energijos mokesčių struktūra; Valstybės pagalba Nr. NN 75/2002 – Suomija, Diferencijuoti energijos mokesčių tarifai, taikomi elektros energijai.

2001 m. buvo priimta Norvegijos įstatymų dėl mokesčio už elektros energiją pataisa, pagal kurią buvo sumažintas mokesčio netaikymo apdirbamosios ir kasybos pramonei mastas, t. y. buvo kažkiek apmokestina elektros energija, kurią naudoja nuo mokesčio atleisti vartotojai, o būtent elektros naudojimas pastatuose, priskirtuose „administraciniams pastatams“. Buvo taikoma bendroji taisyklė, t. y., kad elektros energijos naudojimas turi būti apmokestinamas, ir kartu tam tikri sektoriai buvo atleisti nuo mokesčio. Priėmus pataisą, pasikeitė tik mokesčio netaikymo sektoriams mastas – jis sumažėjo.

Atsižvelgdama į tai, Institucija toliau laikosi pirminiame sprendime išdėstytos nuomonės, kad mokesčio netaikymas apdirbamajai ir kasybos pramonei buvo selektyvus, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Todėl reikia atsakyti į klausimą, ar buvo pagrindas netaikyti mokesčio, atsižvelgiant į sistemos „pobūdį ar bendrąją struktūrą“.

Šiuo atžvilgiu reikėtų prisiminti, kad Adria Wien byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad:

„... bet koks pagrindas suteikti lengvatų įmonėms, kurios verčiasi pagrindine prekių gamybos veikla, neatitinka mokesčių sistemos pobūdžio arba bendrosios struktūros...“⁽⁴⁴⁾

Vargu, ar galima manyti, kad pramonės šakų skirstymas, remiantis atitinkamu energijos taupymo priemonių taikymo mastu, arba bendrasis skirstymas į daug energijos naudojančias ir kitas pramonės šakas atitinka sistemos pobūdį ar bendrąją struktūrą⁽⁴⁵⁾. Tai, kad skirtingos pramonės šakos turi skirtingus energijos taupymo potencialus, nepanaikina mokesčio reguliuojančio poveikio.

Institucija mano, kad mokesčio netaikymas apdirbamosios ir kasybos pramonės šakoms nebuvo tiesiogiai susijęs su mokesčio už elektros energiją sistemos pagrindiniu arba svarbiausiu principu ir todėl nebuvo jokio pagrindo netaikyti mokesčio.

Institucija negali sutikti su Norvegijos Vyriausybe, kad, 2001 m. pakeitus mokesčių sistemą, ji tapo tokia sistema, pagal kurią visos įmonės, vartojančios elektros energiją gamybos tikslams, buvo atleistos nuo mokesčio.

Norvegijos Vyriausybė pripažino, kad negalima atmesti galimybės, jog kai kurios pramonės šakos, neatleistos nuo elektros mokesčio, taip pat galėjo naudoti elektrą gamybos tikslams⁽⁴⁶⁾. Ir atvirkščiai, negalima atmesti galimybės, kad kai kurios nuo mokesčio atleistos pramonės šakos, buvo atleistos nuo mokesčio už elektros energiją, naudojamą ne gamybos tikslams⁽⁴⁷⁾. Todėl, de facto išaiškėtų, kad mokestis nebuvo taikomas tik elektros naudojimui ne gamybos tikslams ir kad mokesčio netaikymas nebuvo susijęs tik su elektros energijos naudojimu gamybinuose procesuose.

Institucijos nuomone, gana nepagrįsta, kad mokestis už ne gamybos tikslams naudojamą elektrą netaikomas tais atvejais, kai gamybinė veikla užima šiek tiek daugiau kaip 20 % bendro pastato ploto. Reikėtų labiau atsižvelgti į faktinį elektros naudojimą, o ne tik į fizinį pastato ploto panaudojimą. Be to, kadangi nebuvo pateikta aiškaus „gamybinių procesų“ apibrėžimo, negalima patikrinti, ar tikrai tik šie nuo mokesčio atleisti sektoriai naudoja elektrą gamybos tikslams.

⁽⁴⁴⁾ Byla C-143/99, minėta pirmiau, 49 par.

⁽⁴⁵⁾ Valstybės pagalba Nr. C 33/2003 (ex NN 34/2003) – Austrija, 2002 ir 2003 m. sumokėtų energijos mokesčių už dujas ir elektros energiją grąžinimas; Valstybės pagalba Nr. N 449/2001 – Vokietija, Ekologinių mokesčių reformos tęsimas po 2002 m. kovo 31 d.; Valstybės pagalba Nr. NN 3/A/2001 ir NN 4/A/2001) – Švedija, CO2 mokesčio struktūros taikymo pratęsimas; Valstybės pagalba Nr. C 18/2001 (N 123/2000) – Jungtinė Karalystė, Klimato kaitos mokestis.

⁽⁴⁶⁾ Mokestis už elektros energiją buvo taikomas, pvz., visas statybos pramonei („Bygge- og anleggsvirksomhe“), kuri priskirta statistiniam klasifikatoriui F, atitinkančiam NACE F.

⁽⁴⁷⁾ Taikant Norvegijos mokesčių už elektros energiją, galėdavo atsitikti taip, kad, pavyzdžiui, 75 % biuro ploto buvo naudojama administraciniams tikslams, todėl visame pastate sunaudota elektros energija nebūdavo apmokestinama mokesčiu už elektros energiją.

Institucija pažymi, kad Norvegijos Vyriausybė apsiribojo pareiškimu, jog apmokestinti elektrą, naudojamą apdirbamosios ir kasybos pramonės šakų administraciniuose pastatuose, buvo vienintelis įmanomas būdas užtikrinti, kad mokestis būtų imamas tik už elektrą, naudojamą ne gamybos tikslams. Institucija šiuo klausimu negavo išsamesnio paaiškinimo. Institucijos nuomone, negali būti laikoma, kad mokestis už elektros energiją, naudojamą apdirbamosios ir kasybos pramonės administraciniuose pastatuose (kurie atitinka apibrėžimą), įgyvendina sistemą, pagal kurią elektros energijos mokestis imamas tik už elektros energiją, naudojamą ne gamybos tikslams.

Tiesa, kad Komisija iki sprendimo *Adria Wien* byloje pripažino, jog Danijos mokesčių už elektros energiją sistema nesusijusi su valstybės pagalba, nes šioje sistemoje taikoma diferenciacija, „tiesiogiai susijusi su mokesčio už elektros energiją sistemos pagrindiniu principu“⁽⁴⁸⁾, t. y. ji atitiko sistemos pobūdį ar bendrąją struktūrą. Šiuo atveju Komisija pripažino, kad Danijos sistemos principas buvo apmokestinti tik elektros energiją, naudojamą ūkio reikmėms ir panašų naudojimą. Tačiau Danijos sistemoje buvo nustatytos išsamios, labai smulkios taisyklės, užtikrinančios, kad bus apmokestintas elektros energijos naudojimas ūkio reikmėms ir panašus naudojimas, o visi kiti elektros naudojimo būdai nebus apmokestinti⁽⁴⁹⁾. Jose buvo nustatyta metodologija, pagal kurią įmonės PVM mokėtojos fiksuodavo ūkio reikmėms sunaudotos elektros energijos rodiklius (pvz., biuro šildymas ir pan.) ir mokėjo už ją įprastu tarifu, o už elektros energijos naudojimą, kuris nebuvo panašus į elektros energijos naudojimą ūkio reikmėms, jos mokesčio nemokėjo. Norvegijoje mokesčio už elektros energiją netaikymo tvarka aiškiai skyrėsi nuo Danijoje taikomos tvarkos, nes, pirma, Norvegijoje mokestis buvo netaikomas tik apdirbamosios ir kasybos pramonės šakoms, apibrėžtoms statistiniame klasifikatoriuje, ir, antra, buvo netiksliai nustatomi šių įmonių ne gamybos tikslams sunaudotos elektros energijos rodikliai.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, Institucija daro išvadą, kad mokesčio už elektros energiją netaikymas apdirbamosios ir kasybos pramonės šakoms buvo selektyvi priemonė, sudaranti palankias sąlygas tam tikroms įmonėms, kaip apibrėžta *EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje*.

Taip pat buvo nustatyti visi kiti valstybės pagalbos, kaip apibrėžta *EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje*, elementai. Atleidusi nuo mokesčio už elektros energiją tam tikrus sektorius, Norvegijos Vyriausybė patyrė iš mokesčių gautų pajamų nuostolių, o tam tikroms įmonėms buvo suteiktos lengvatos. Kadangi nuo mokesčio atleistas pramonės šakos vykdė veiklą, kuri leido joms konkuruoti rinkose, kuriose vyksta *EEE Susitariančiųjų šalių tarpusavio prekyba*, mokesčio netaikymas galėjo iškraipyti konkurenciją ir padaryti poveikį *Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybai*.

Institucija neprivalo atlikti rinkos tyrimo, kurio prašė PIL, kad galėtų nuspręsti, jog svarstomos priemonės iškraipo konkurenciją ir daro poveikį prekybai. Kad mokesčių nuolaida būtų priskirta pagalbai, nėra būtina atsižvelgti į tai, ar bendrovės, kurioms nebuvo taikoma konkreti mokestinė priemonė, turėjo kitų išlaidų, susijusių su aplinkos apsauga. Be to, faktas, kad apdirbamosios ir kasybos pramonės šakos kitose *EEE šalyse* taip pat galėjo būti atleistos nuo mokesčio arba kad kitos valstybės dar neįvedė panašių mokesčių, neturi reikšmės mokesčio netaikymo priskyrimui pagalbai. Konkurencingumas tarptautiniu mastu turi būti vertinamas, atsižvelgiant į *EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punkto išlygas* ir aplinkos apsaugos gaires.

Todėl Institucija daro išvadą, kad mokesčio už elektros energiją netaikymas tam tikriems sektoriams buvo valstybės pagalba, kaip apibrėžta *EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje*.

⁽⁴⁸⁾ Valstybės pagalba Nr. N 416/1999 – Danija, Elektros energijos reforma. Žr. Komisijos pranešimo apie valstybės pagalbos gairių taikymą priemonėms, susijusioms su tiesioginiu verslo apmokestinimu 16 punktą (OL C 384, 1998 12 10, p. 3) ir Institucijos valstybės pagalbos gairių (OL L 137, 2000 06 08, p. 22 ir *EEE priedas Nr. 26*, 2000 06 08, p. 12) 17B skyriaus atitinkamą 17B.3.1 punkto 4 papunktį.

⁽⁴⁹⁾ Ypač žr. Danijos akto „Lov om afgift af electricitet“ T1 skirsnį; jis prieinamas adresu <http://147.29.40.90/DELFIN/HTML/A1998/0068929.htm>.

b) *Tam tikrų regionų (savivaldybių) vartotojų atleidimas nuo mokesčio už elektros energijos naudojimą*

Pirminiame sprendime Institucija laikėsi išankstinės nuomonės, kad mokesčio netaikymas įmonėms, veikiančioms tam tikruose regionuose (savivaldybėse) turėjo būti laikomas selektyvia priemone, atitinkančia pagalbą, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Institucija nemato priežasties, dėl kurios ji turėtų keisti savo pirminę nuomonę. Dėl mokesčio netaikymo Norvegijos valstybė patyrė iš mokesčių gautų pajamų nuostolių, o tam tikruose regionuose (savivaldybėse) įsikūrusioms įmonėms buvo suteikta lengvata. Kadangi mokestis nebuvo taikomas visiems sektoriams, negalima atmesti galimybės, kad tų regionų įmonių veikla buvo konkurencinga ir susijusi su prekyba, todėl mokesčio netaikymas galėjo iškraipyti konkurenciją ir padaryti poveikį Susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai. Todėl Institucija mano, kad regionams skirtos elektros energijos mokesčio taikymo išlygos buvo valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

2. CO₂ mokesčio taikymo išlygos

a) *Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie pramoniniuose procesuose naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai*

Kaip minėta I dalies C skirsnio 2 punkto a papunktyje, Institucija pirminiame sprendime pareiškė, kad išsamiau įvertins Komisijos sprendimo dėl JK klimato kaitos mokesčio netaikymo energetikos produktų naudojimui ne kuro tikslams ir dvejopam jų naudojimui⁽⁵⁰⁾. Po šio sprendimo panašūs mokesčio netaikymo atvejai buvo svarstomi, sprendžiant, ar pratęsti CO₂ mokesčio taikymą Švedijoje.

Švedijos atveju Komisija pareiškė, kad „Švedijoje taikoma energetikos produktų apmokestinimo sistema grindžiama tuo, kad turėtų būti apmokestinami tik energetikos produktai, kurie naudojami kuro tikslams. Mokestis netaikomas energetikos produktams, kurie yra naudojami ne variklių degalams arba krosnių kurui.“⁽⁵¹⁾. Toliau Komisija pažymėjo, kad tais atvejais, kai energetikos produktas naudojamas daugiausia kaip žaliava su degimu nesusijusiuose gamybiniuose ir redukavimo procesuose, pagal Švedijos sistemą visas produkto naudojimas neapmokestinamas. Remdamasi sprendimu dėl klimato kaitos mokesčio, Komisija padarė išvadą, kad Švedijos įstatymuose nustatyta mokesčio netaikymo tvarka atitinka sistemos logiką ir pobūdį.

Komisijos požiūris taip pat atsispindi Energijos mokesčių direktyvoje, pagal kurią energetikos produktai, apibrėžti direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje, yra neapmokestinami tais atvejais, kai yra naudojami ne variklių degalams arba krosnių kurui. Todėl tokiems energetikos produktams, kurie naudojami kaip žaliavos, ir dvejopam energetikos produktų naudojimui, pvz. kai jie naudojami kaip krosnių kuras ir reduktoriai, mokesčių struktūra netaikoma⁽⁵²⁾. Kalbant apie Bendrijos mokesčių struktūros taikymo energetikos produktams, kurie naudojami kaip krosnių kuras arba variklių degalai, mastą, pripažįstama, kad mokesčio sistemos pobūdį ir logiką atitiktų jos netaikymas dvejopam energetikos produktų naudojimui ir jų naudojimui ne kuro tikslams.⁽⁵³⁾

Institucija norėtų šiuo atžvilgiu paaiškinti, kad pats mokesčių derinimas, o todėl ir Energijos mokesčių direktyva nepatenka į EEE susitarimo taikymo sritį. Tačiau, svarstydamą valstybės pagalbos klausimą, Institucija gali naudotis Energijos mokesčių direktyva taip pat, kaip ir Komisijos praktika, bet tai nereiškia, kad ELPA valstybės privalo laikytis Bendrijos mokesčių srities teisės aktų⁽⁵⁴⁾, kurie neįeina į EEE susitarimą.

⁽⁵⁰⁾ Žr. Pirmiau pateiktą 22 išnašą.

⁽⁵¹⁾ Valstybės pagalba Nr. NN 3A/2001 ir NN 4A/2001 – Švedija, CO₂ mokesčio struktūros taikymo pratęsimas. Žr. sprendimo 3.5 ir 4.3 punktus.

⁽⁵²⁾ Direktyvos 2 straipsnio 4 dalies b punktas.

⁽⁵³⁾ Direktyvos 22 konstatuojamoji dalis.

⁽⁵⁴⁾ Institucijos valstybės pagalbos gairių 15 skyrius, Ižanga, 5 dalis.

Prieš įsigaliojant EEE susitarimui, Norvegijos institucijos įvedė mokestį už anglies ir kokso naudojamą energijos tikslams. Šis mokestis buvo įvestas iš dalies siekiant išvengti pavojaus, kad bendrovės vietoje mineralinių alyvų (kurios buvo apmokestintos) pradės energijos tikslams naudoti anglį ir koksą (kurie anksčiau nebuvo apmokestinti), ir iš dalies siekiant paskatinti ekologiškesnių energetikos produktų naudojimą. Todėl mokestis nebuvo skirtas pramonės šakoms, kurios naudoja anglį ir koksą kitiems tikslams. Pasak Norvegijos Vyriausybės, Norvegijos mokesčių sistema buvo daugiausia orientuota į išmetamąsias dujas, susidarancias energijos gamybos metu. Atsižvelgusi į pirmiau išdėstytus paaiškinimus, Institucija sutinka, kad Norvegijos CO₂ mokestis už anglį ir koksą buvo skirtas tik šių produktų naudojimui, kuris susijęs su energijos gamyba. Norvegijos Vyriausybė paaiškino, kad pramoniniuose procesuose anglis ir koksas taip pat gali būti naudojami energijos tikslams, bet tai yra neišvengiamas šalutinis poveikis. Institucija sutinka, kad tai neturi įtakos nuo mokesčio atleisto naudojimo būdo kvalifikavimui. Todėl Institucija sutinka, kad mokesčio netaikymas angliui ir koksui, kurie naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai, atitinka Norvegijos mokesčio sistemos pobūdį ir logiką.

Atsižvelgusi į pirmiau išdėstytus aspektus, Institucija daro išvadą, kad CO₂ mokesčio už anglį ir koksą netaikymas angliui ir koksui, kurie naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai, nebuvo valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

b) *Mokesčio netaikymas angliui ir koksui, kurie naudojami cemento ir keramzito gamyboje energijos tikslams*

Institucija pažymi, kad CO₂ mokesčio netaikymas cemento ir keramzito pramonei pažeidė bendrąją taisyklę, t. y., kad CO₂ mokesčiu turi būti apmokestinama anglis ir koksas, kurie naudojami energijos tikslams.

CO₂ mokesčiu buvo iš dalies siekiama išvengti pavojaus, kad mineralines alyvas, naudojamas energijos tikslams, pakeis anglis ir koksas, ir iš dalies paskatinti ekologiškesnių energetikos produktų naudojimą.

Norvegijos Vyriausybės teigimu, gamintojas turėjo ribotas galimybes pakeisti procese naudojamo energetikos produkto rūšį ir kiekį. Tačiau oficialaus tyrimo metu Norvegijos Vyriausybė pripažino, kad, atsižvelgus į mokesčio aplinkos apsaugos tikslus, gali kilti abejonių dėl to, ar ši aplinkybė galėtų būtų svariu pagrindu netaikyti mokesčio.

Norvegijos institucijų pateikta informacija neįrodo, kad techniškai buvo neįmanoma pakeisti energijos tikslams naudojamų anglies ir kokso kitais produktais. Taip pat institucijos neįrodė, kad cemento pramonė negalėjo sumažinti anglies ir kokso naudojimo energijos tikslams, taikydama efektyvesnio energijos naudojimo priemones. Galiausiai, mokestis nebuvo taikomas tik cemento ir keramzito gamybos srityje, tačiau kiti mineraloginiai procesai buvo apmokestinti CO₂ mokesčiu⁽⁵⁵⁾. Todėl Institucija nemano, kad galima būtų laikyti, jog tik mokesčio netaikymas šiai pramonei atitinka sistemos pobūdį ir logiką.

Be to, dėl mokesčio netaikymo angliui ir koksui, kurie naudojami energijos tikslams cemento ir keramzito gamyboje Norvegijos Vyriausybė patyrė pajamų nuostolių, o tam tikros įmonės gavo finansinės naudos. Atsižvelgiant į tai, kad ši pramonė veikia rinkose, kuriose vyksta EEE šalių tarpusavio prekyba, mokesčio netaikymas galėjo iškraipyti konkurenciją ir Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybą.

⁽⁵⁵⁾ Pagal Energijos mokesčių direktyvą laikoma, kad mokesčių netaikymas mineraloginiams procesams atitinka aplinkos apsaugos mokesčių sistemos pobūdį ir logiką (2 straipsnio 4 dalies b punktas ir 22 konstatuojamoji dalis). Tačiau pagal Norvegijos mokesčių sistemą energijos mokestis netaikomas tik kai kuriems, o ne visiems mineraloginiams procesams, o tai negali atitikti sistemos pobūdžio ir logikos.

Institucija pažymi, kad 2003 m. sausio 1 d. CO₂ mokestis už anglį ir koksą buvo panaikintas, įskaitant ir jo netaikymo tvarką, kuri svarstoma šioje tyrimo procedūroje. Taigi nuo 2003 m. sausio 1 d. su mokesčio netaikymu cemento ir keramzito pramonei susijęs pagalbos elementas buvo anuliuotas.

c) *Popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas*

Popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas yra susijęs su konkrečiu sektoriumi. Be to, tarifo sumažinimas yra nepagrįstas, atsižvelgiant į CO₂ mokesčio sistemos pobūdį arba bendrąją struktūrą.

Dėl popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomo sumažinto CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifo Norvegijos valstybė patyrė iš mokesčių gautų pajamų nuostolių, o tam tikros įmonės gavo finansinės naudos. Atsižvelgiant į tai, kad ši pramonė veikia rinkose, kuriose vyksta EEE šalių tarpusavio prekyba, sumažintas tarifas taip pat galėjo iškraipyti konkurenciją ir Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybą. Todėl popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas tarifas yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

3. **SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą ir išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimas**

a) *SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas*

Dėl SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą Institucija laikosi nuomonės, kad, 2002 m. panaikinus mokestį, įmonės, kurioms tas mokestis buvo taikomas, gavo finansinės naudos, o Norvegijos valstybė patyrė pajamų nuostolių. Tačiau, remdamasi turima informacija, Institucija mano, kad mokesčio panaikinimas negali būti laikoma selektyviu, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Pirminiame sprendime Institucija pažymėjo, kad SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas susiaurino SO₂ mokesčio taikymo sritį, neišskiriant įvairių rūšių įmonių ar sektorių. Į naują mokesčio taikymo sritį nebuvo įtrauktas anglies ir kokso naudojimas. 2002 m. panaikinus mokestį, buvo taikoma bendroji taisyklė, kad anglies ir kokso naudojimas neapmokestinamas SO₂ mokesčiu. Todėl, panaikinus SO₂ mokestį už anglies ir kokso naudojimą, iš esmės visos Norvegijos įmonės, naudojančios anglį ir koksą, gavo naudos.

Pirminiame sprendime pareikštos abejonės, kad mokesčio panaikinimas vis tiek galėjo būti selektyvus, buvo išsklaidytos tyrimo procedūros metu.

Nebuvo nustatyta jokių faktų, kurie rodytų, jog Norvegijos institucijos, naikindamos SO₂ mokestį už anglies ir kokso naudojimą, siekė padaryti įtaką tiesiogiai tarpusavyje konkuruojančių gamintojų konkurenciniams santykiams. Taip pat Institucijos tyrimas nenustatė jokio pavojaus, kad SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas padarytų tokią poveikį. Remiantis Institucijos turima informacija, iš gamintojų, kuriems minėto mokesčio panaikinimas buvo naudingas (nes jie naudojo anglį ir koksą gamybos procese), nebuvo tokių, kurie tiesiogiai konkuruotų su kitais Norvegijos gamintojais, kuriems mokesčio panaikinimas nebuvo naudingas, nes panašiuose gamybinuose procesuose jie naudojo mineralines alyvas⁽⁵⁶⁾. Galiausiai, nebuvo nustatyta jokių faktų, kurie rodytų, kad mokesčio panaikinimas buvo priemonė apeiti EEE taisykles dėl valstybės pagalbos, taikant ne vienodas sąlygas užtikrinančius mokesčius⁽⁵⁷⁾. Išaiškėjo, kad mokestis buvo panaikintas, Norvegijos institucijoms nusprendus, kad geriausia mažinti išmetamųjų SO₂ dujų kiekį kitais būdais nei mokesčiai.

⁽⁵⁶⁾ Priešingai nei cf. Byla C-53/00 Ferring SA v Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS) [2001] ECR I-9067, kurioje Teisingumo Teismas nustatė, kad mokestis, taikomas tiesioginiams vaistų pardavimams vaistinėms, o ne didmeniniams platintojams prilygo selektyviam mokesčio netaikymui didmeniniams platintojams. Šiuo atveju dvi platintojų grupės tiesiogiai konkuravo viena su kita, svarstomas mokestis padarė tiesioginės įtakos jų konkurenciniams santykiams, o Prancūzijos institucijos turėjo tam tikrą tikslą sukelti tokią poveikį.

⁽⁵⁷⁾ Cf. Generalinio advokato Tizzano nuomonė Byloje C-53/00, Ferring, minėta pirmiau, 38 par.

Todėl daroma išvada, kad SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą panaikinimas 2002 m. nebuvo valstybės pagalba, kaip apibrėžta 61 straipsnio 1 dalyje.

b) SO₂ mokesčio panaikinimas už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių

Kalbant apie SO₂ mokestį už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių, pažymima, kad iki 1999 m. žaliųjų mokesčių reformos mineralinių alyvų naudojimas kurui naftos perdirbimo procese buvo apmokestinamas ir, tos reformos metu pakeitus mokesčių sistemą, toliau išliko apmokestinamas. Taigi mineralinių alyvų naudojimas kurui naftos perdirbimo procese buvo apmokestinamas visuomet.

Be to, kaip minima I dalies B skirsnio 3 punkte, 1999 m. buvo pradėta taikyti nuostata, užtikrinanti, kad naftos perdirbimo įmonių naudojamos mineralinės alyvos nebus apmokestinamos dvigubai (t. y. nebus apmokestinamos įprastiniu SO₂ mokesčiu ir nauju mokesčiu už išmetamąsias dujas). Todėl susidarė padėtis, kai buvo apmokestinamos ne tik išmetamosios dujos, išsiskiriančios naudojant mineralines alyvas kurui, bet ir išmetamosios dujos iš naftos perdirbimo įmonių, išsiskiriančios perdirbimo procese naudojant žalią naftą. 2002 m. panaikinus šį mokestį, buvo panaikinta ir dvigubą apmokestinimą draudžianti nuostata, o mineralinių alyvų naudojimas kurui naftos perdirbimo procese buvo visiškai apmokestintas įprastiniu SO₂ mokesčiu už mineralines alyvas. Todėl būtų teisinga manyti, kad mokesčio už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimas iš tikrųjų buvo mokesčio už žalios naftos naudojimą naftos perdirbimo procese panaikinimas.

Institucijos manymu, žalia nafta perdirbimo procese naudojama ne kaip variklių degalai ar krosnių kuras, bet kaip žaliava. Remdamasi Komisijos praktika⁽⁵⁸⁾ ir Tarybos nuomone dėl energetikos produktų naudojimo ne variklių degalams ar krosnių kurui, kurios ji laikėsi priimdama Energijos mokesčių direktyvą, Institucija pripažįsta, kad žalios naftos naudojimo perdirbimo procese neapmokestinimas atitinka mokesčio sistemos pobūdį ir logiką, nes žalia nafta nėra naudojama kurui.

Todėl Norvegijos valstybės sprendimas 2002 m. panaikinti mokestį už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių nebuvo valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

C. Suderinamumo vertinimas

Toliau bus vertinamas mokestinių priemonių, kurios atitiko valstybės pagalbą, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, suderinamumas su EEE susitarimo funkcionavimu. Šios priemonės bus vertinamos, remiantis EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktu ir aplinkos apsaugos gairėmis.

Remiantis aplinkos apsaugos gairių D skirsnio 3.2 punktu, ELPA valstybės gali numatyti laikinai netaikyti aplinkos apsaugos mokesčių visų pirma dėl to, kad jie yra nesuderinti Europos mastu arba dėl laikino pavojaus prarasti konkurencingumą tarptautiniu mastu. Tačiau, kaip galima matyti iš aplinkos apsaugos gairių 42 punkto, toks mokesčių netaikymas atitinka einamąją pagalbą ir turi tenkinti gairėse nustatytus reikalavimus.

Aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkte nustatyta, kad kai ELPA valstybė aplinkos apsaugos tikslams įveda naują mokestį tokia veiklos sektoriuje arba tokiems produktams, kurių atžvilgiu atitinkami Europos bendrijos mokesčiai nėra suderinti, arba kai mokestis viršija Bendrijos teisės aktuose nustatytą mokestį, dešimčiai metų priimti sprendimai netaikyti mokestį gali būti pagrįsti dviem atvejais:

- (a) kai atitinkama ELPA valstybė ir firmos, kurioms bus netaikomas mokestis, sudaro susitarimus, pagal kuriuos tos firmos įsipareigoja siekti aplinkos apsaugos tikslų, arba

⁽⁵⁸⁾ Žr. pirmiau pateiktas Error! Bookmark not defined. ir Error! Bookmark not defined. išnašas.

- (b) kai firmų sumokėta suma po mokesčio sumažinimo ir toliau viršija Bendrijos nustatytą minimalią sumą (jei yra nustatytas Bendrijos mokestis – pirmoji įtrauka) arba sudaro didelę nacionalinio mokesčio dalį (jei mokestis neatitinka suderinto Bendrijos mokesčio – antroji įtrauka).

Remiantis aplinkos apsaugos gairių 46.2 punkte nustatytais tam tikromis sąlygomis, tai, kas išdėstyta pirmiau, taip pat bus taikoma galiojantiems mokesčiams. Toliau bus išsamiai aptartos mokesčių netaikymo galimybės.

1. Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas

- a) *Mokesčio elektros energijos naudojimą netaikymas apdirbamajai ir kasybos pramonės šakoms*

Norvegijos Vyriausybė nepateikė faktų, įrodančių, kad aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto a papunktyje nustatytos sąlygos (aplinkos apsaugos susitarimai arba kitos panašaus poveikio priemonės) buvo įgyvendintos.

2002 ir 2003 metais elektros energijos mokesčiai Europos bendrijoje nebuvo suderinti. Todėl aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio pirmoji įtrauka yra netaikytina. Bet kuriuo atveju Norvegijos Vyriausybė nepateikė faktų, įrodančių, kad atitinkamos įmonės sumokėjo sumą, kuri viršijo Bendrijos minimalią sumą, nustatytą Energijos mokesčių direktyvoje, taikomoje nuo 2004 m. sausio 1 d. ⁽⁵⁹⁾

Norvegijos Vyriausybė nepateikė informacijos apie 2001 m. pataisų padarinius elektros energijos mokesčio surinkimui. Todėl Institucija negalėjo patvirtinti, kad galėjo būti laikoma, jog kai kurios nuo mokesčio atleistos bendrovės sumokėjo didelę elektros energijos mokesčio dalį (aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio antroji įtrauka). Dar svarbiau yra tai, kad svarstomame elektros energijos mokesčio režime nebuvo nuostatų, kurios užtikrintų, jog bendrovės sumokėjo didelę mokesčio dalį.

Kadangi nuo 2001 m. sausio 1 d. mokestis buvo netaikomas apdirbamosios ir kasybos pramonės šakoms, šio sektoriaus bendrovės mokėjo tik už elektros energiją, naudojamą jų pastatuose, priskirtuose „administraciniams pastatams“. Taigi, atsižvelgiant į aplinkybes, kai kurios šių bendrovių galėjo sumokėti mokestį už didesnę dalį sunaudotos elektros energijos, kuri buvo susijusi su administracine veikla. Kitos bendrovės galėjo sumokėti už sunaudotą elektros energiją labai nedaug arba net visai nesumokėti, nes jų pastatuose mažiau nei 80 % ploto buvo skirta administraciniams tikslams. Bet kuriuo atveju, jei darytume prielaidą, kad daugelis šių lengvatos gavėjų naudojo savo gamybinuose procesuose labai daug elektros energijos, bendra šių įmonių mokesčių našta galėjo būti labai nedidelė.

Todėl Institucija daro išvadą, kad sektorinis elektros energijos mokesčio netaikymas apdirbamosios ir kasybos pramonės šakoms buvo nesuderinamas su EEE susitarimo funkcionavimu.

- b) *Mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas tam tikrų regionų vartotojams*

Institucija negavo informacijos, kuri rodytų, kad nuo 2002 m. sausio 1 d. aplinkos apsaugos gairėse nustatyti reikalavimai buvo įvykdyti.

Ypač atsižvelgiant į tai, kad šiuose regionuose veikiančios įmonės buvo visiškai atleistos nuo elektros energijos mokesčio, negali būti laikoma, kad jos sumokėjo didelę mokesčio dalį (aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio antroji įtrauka).

⁽⁵⁹⁾ Tai yra 0,5 euro už MWh, žr. 10 straipsnį, siejamą su Tarybos direktyvos 2003/96/EB (minėta pirmiau) I priedo C lentele.

Išankstinio tyrimo procedūros metu Norvegijos Vyriausybė aiškino, kad dėl atšiaurių oro sąlygų ir didelių atstumų elektros energijos mokesčio netaikymas tam tikrų regionų vartotojams galėtų būti pagrįstas kaip regioninės plėtros pagalba. Tačiau Institucija negavo informacijos, kuria remiantis ji būtų galėjusi patvirtinti, kad mokesčio netaikymas galėtų būti grindžiamas regioninės pagalbos gairėmis ⁽⁶⁰⁾.

Todėl Institucija daro išvadą, kad elektros energijos mokesčio netaikymas įmonėms, veikiančioms Finmarke ir septyniose Šiaurės Tromso savivaldybėse (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) buvo nesuderinamas su EEE susitarimo funkcionavimu.

2. CO₂ mokesčio taikymo išlygos

a) Mokesčio netaikymas angliai ir koksui, kurie cemento ir keramzito pramonėje naudojami energijos tikslams

Norvegijos Vyriausybė nepateikė faktų, įrodančių, kad aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto a papunktyje nustatytos sąlygos (aplinkos apsaugos susitarimai arba kitos panašaus poveikio priemonės) buvo įgyvendintos.

Iki 2004 m. sausio 1 d. Europos bendrijoje nebuvo taikoma jokių suderintų mokesčių už anglį ir koksą. Todėl aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio pirmoji įtrauka nebuvo taikytina. Lengvatos gavėjai buvo visiškai atleisti nuo CO₂ mokesčio už anglį ir koksą, o po 2002 m. sausio 1 d. anglies ir kokso naudojimas nebuvo apmokestinamas visai. Taigi taip pat negalima buvo taikyti aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio antrosios įtraukos.

Todėl Institucija daro išvadą, kad svarstoma pagalba priemonė buvo nesuderinama su EEE susitarimo funkcionavimu.

b) Popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifas

Gairių 46.1 punktas gali būti taikomas galiojantiems mokesčiams, jeigu yra įvykdytos 46.2 punkto a ir b papunkčių sąlygos. Remiantis 46.2 punkto a papunkčiu svarstomas mokestis turi turėti aplinkos apsaugos atžvilgiu pastebimą teigiamą poveikį. Vadovaujantis 46.2 punkto b papunkčio pirmąja alternatyva, mokesčio taikymo išlygos atitinkamoms firmoms turi būti patvirtintos to mokesčio priėmimo metu.

CO₂ mokestis už mineralines alyvas mažina iškastinio kuro naudojimą ir todėl turi būti laikoma, kad jis aplinkos apsaugos atžvilgiu daro pastebimą teigiamą poveikį. Institucija pažymi, kad, remiantis Norvegijos institucijų pateikta informacija, iki 1999 m. popieriaus ir celiuliozės pramonė sumažino išmetamųjų CO₂ dujų kiekį 60 000 tonų. Be to, remiantis Norvegijos Vyriausybės ataskaita „Trečiasis nacionalinis Norvegijos pranešimas pagal Bendrąją klimato kaitos konvenciją“ (2002 m. birželis ⁽⁶¹⁾):

„...dėl efektyvesnio energijos naudojimo ir pasikeitus naudojamiems energijos šaltiniams, gerokai sumažėjo išmetamųjų CO₂ dujų kiekis... Pramonės sektoriuje mineralines alyvas kaip energijos šaltinį plačiai pakeitė elektra ir bioenergija. Ypač akivaizdus šis pokytis popieriaus ir celiuliozės pramonėje, kuri vis daugiau kurui naudoja medžio žievę ir kitus biologinių atliekų produktus.“

Todėl Institucija mano, kad aplinkos apsaugos gairių 46.2 punkto a papunktyje nustatyta sąlyga įvykdyta.

⁽⁶⁰⁾ Institucijos valstybės pagalbos gairių 25 skyrius.

⁽⁶¹⁾ <http://odin.dep.no/archive/mdvedlegg/01/17/T1386032.pdf>.

Nuo 1993 m., dar iki EEE susitarimo įsigaliojimo 1994 m. sausio 1 d., popieriaus ir celiuliozės pramonė mokėjo sumažintą CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifą. Todėl Institucija mano, kad pagal aplinkos apsaugos gairių 46.2 punkto b papunktyje nustatytą reikalavimą mokesčio taikymo išimtis atitinkamoms firmoms buvo patvirtintos svarstomo mokesčio priėmimo metu.

Remiantis aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio pirmąja įtrauka, aplinkos apsaugos mokesčio netaikymas gali būti pagrįstas tais atvejais, kai, siekiant paskatinti firmas gerinti aplinkos apsaugą, ketinama mažinti mokesčių, atitinkantį suderintą Europos bendrijos mokesčių, ir kai faktiškai sumokėta firmų suma po mokesčio sumažinimo viršija Europos bendrijos nustatytą minimalią sumą.

Norvegijos Vyriausybės pateikta informacija rodo, kad sumažinto tarifo mokesčiai už mineralines alyvas, kurių sumokėjo popieriaus ir celiuliozės pramonė, viršija atitinkamą mažiausią tarifą, nustatytą Bendrijos teisės aktuose.

2002 m. popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas mokesčio tarifas siekė 0,245 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 33,62 euro už 1000 litrų), 2003 m. – 0,25 Norvegijos kronos už litrą (maždaug 31,25 euro už 1000 litrų), o 2004 m. – 0,26 Norvegijos kronos.

Europos bendrijoje minimalūs tarifai 2002 ir 2003 metams buvo nustatyti 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvoje 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo⁽⁶²⁾. Atitinkamas minimalus tarifas gazoliui ir žibalui buvo 0,18 euro už 1000 litrų, o labai sieringam mazutui – 13 eurų už 1000 kg (12,3 euro už 1000 litrų).

Nuo 2004 m. sausio 1 d. energetikos produktams taikomi minimalūs akcizų tarifai nustatyti Energijos mokesčių direktyvoje⁽⁶³⁾. Gazoliui ir žibalui, kurie naudojami stacionariuose varikliuose et al. kaip variklių degalai, taikomas minimalus 21 euro už 1000 litrų tarifas. Krosnių kurui taikomi tokie minimalūs tarifai: gazoliui – 21 euro už 1000 litrų, žibalui – 0 eurų, o labai sieringam mazutui – 15 eurų už 1000 kg (maždaug 14,3 euro už 1000 litrų).

Taigi 46.1 punkto b papunkčio pirmojoje įtraukoje nustatyta sąlyga yra įgyvendinta.

Remiantis aplinkos apsaugos gairių 46.1 punktu, sprendimas netaikyti mokesčio ne mažiau kaip dešimt metų gali būti pateisinamas tik tuo atveju, jei yra įvykdytos kitos 46.1 punkte nustatytos kitos sąlygos. Norvegijos Vyriausybė paprašė, kad Institucija, atlikdama oficialų tyrimą, patvirtintų šiuo metu popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomą sumažintą CO₂ mokesčių už mineralines alyvas su sąlyga, kad 2005 m. sumažintas tarifas bus panaikintas ir Vyriausybė galės pateikti prašymą dėl tolesnio sumažinto tarifo taikymo.

Atsižvelgdama į tai, Institucija mano esant tikslinga patvirtinti pagalbą iki 2004 m. gruodžio 31 d. Jeigu Norvegijos Vyriausybė nori toliau taikyti pagalbą po 2004 m. gruodžio 31 d., ji turi pranešti Institucijai apie pagalbos priemonę, remiantis Priežiūros ir Tesimo susitarimo 3 protokolo I dalies 3 straipsnio 1 dalimi.

Galiausiai, Institucija pažymi, kad pirmiau minėta išvada išliktų tokia pati, jei sumažintas CO₂ mokesčio tarifas būtų vertinamas kartu su bazinio mokesčio už krosnių kurą netaikymu popieriaus ir celiuliozės pramonei. CO₂ mokesčiai ir mokesčiai už krosnių kurą turi teigiamą poveikį aplinkos apsaugos požiūriu, nes jie skatina mažiau naudoti iškastinio kuro. Popieriaus ir celiuliozės pramonei mokesčiai už krosnių kurą nebuvo taikomas nuo pat jo įvedimo 2000 m. Todėl 46.2 punkte nustatytos sąlygos būtų įgyvendintos. Vertinimas pagal aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio pirmąją įtrauką liktų toks pat, nes popieriaus ir celiuliozės pramonė moka sumažinto tarifo CO₂ mokesčių už mineralines alyvas. Tačiau būtų reikalaujama, kad bazinis mokesčiai už krosnių kurą galėtų ribotą laiką. Todėl šį mokesčių galima būtų leisti netaikyti tik iki 2004 m. gruodžio 31 d., taip pat kaip ir sumažinto tarifo CO₂ mokesčio už mineralines alyvas taikymą, paliekant Vyriausybei galimybę prašyti pratęsti apmokestinimo tvarkos galiojimą.

⁽⁶²⁾ OL L 316, 1992 10 31, p. 19.

⁽⁶³⁾ Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir energijos mokesčių struktūrą, minėta pirmiau.

D. Priskyrimas „naujai pagalbai“ nuo 2002 m. sausio 1 d.

a) *Pritarimo atitinkamoms priemonėms įpareigojantis poveikis*

Remiantis EEE susitarimo 62 straipsnio 1 dalimi, „turi būti nuolatos tikrinama, ar visos Susitariančiųjų Šalių teritorijose taikomos valstybės pagalbos sistemos atitinka 61 straipsnį.“ Be to, remiantis Priežiūros ir Tesimo susitarimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 1 dalimi, „ELPA priežiūros institucija, bendradarbiaudama su ELPA valstybėmis, nuolatos tikrina visas tose valstybėse taikomas pagalbos sistemas. Ji siūlo šioms valstybėms atitinkamas priemones, kurios būtinos EEE susitarimo laipsniškam plėtojimui arba funkcionavimui užtikrinti.“

Atitinkamos priemonės gali būti pasiūlytos po to, kai atitinkama ELPA valstybė buvo informuota apie Institucijos išankstinę nuomonę, kad taikoma pagalbos schema yra nesuderinama arba jau yra nebesuderinama su EEE susitarimo funkcionavimu.

Jeigu tyrimas pradedamas dėl neriboto skaičiaus taikomų pagalbos schemų, Institucija paprastai parengia gaires, kurių sąlygomis remiantis nustatoma, ar valstybės pagalba yra nesuderinama su EEE susitarimo funkcionavimu. Naujose gairėse, pavyzdžiui, aplinkos apsaugos gairėse, nurodoma, kaip Institucija aiškina pagrindines valstybės pagalbos taisykles ir jas taikys. Institucija gali nuspręsti, kad taikomos pagalbos schemas, kurios neatitinka naujose gairėse nustatytų reikalavimų, yra nesuderinamos su EEE susitarimo funkcionavimu. Todėl, atsižvelgusi į priimtas naujas gaires, Institucija pasiūlytų ELPA valstybėms imtis atitinkamų priemonių ir suderinti taikomas pagalbos schemas su šiais naujais reikalavimais. Prieš pateikiant šią išvadą, nebūtina įvertinti atskirų atvejų; ji gali būti pagrįsta bendrais faktais, susijusiais su tam tikruose sektoriuose ar tam tikriems tikslams taikomos pagalbos suderinamumu.

Todėl vienas iš būdų, kuris padeda Institucijai kartu su ELPA valstybėmis nuolatos tikrinti taikomą pagalbą, yra priimant atitinkamas priemones visų, o nebūtinai atskirų taikomų pagalbos schemų atžvilgiu ⁽⁶⁴⁾.

Jeigu ELPA valstybė pritaria siūlomoms priemonėms, jos tampa šiai valstybei teisiškai privalomos ⁽⁶⁵⁾. Faktas, kad naujos pagalbos skyrimo sąlygos buvo parengtos, remiantis ELPA valstybių ir Institucijos susitarimu, nekeičia nei jų objektyvaus reikšmingumo, nei jų įpareigojančio poveikio ⁽⁶⁶⁾.

2001 m. gegužės 23 d. sprendimu Institucija patvirtino naujas aplinkos apsaugos gaires ir pasiūlė imtis atitinkamų priemonių, t. y. kad „ELPA valstybės iki 2002 m. sausio 1 d. suderintų su šiomis gairėmis savo taikomas aplinkos apsaugos pagalbos schemas“. 2001 m. liepos 6 d. Prekybos ir pramonės ministerijos raštu Norvegijos Vyriausybė pareiškė sutinkanti su siūlomomis atitinkamomis priemonėmis.

⁽⁶⁴⁾ Žr. šiame kontekste: Byla C-242/00 Vokietija v. Komisija [2002] ECR I-5603, 28 par.

⁽⁶⁵⁾ Byla C-242/00 Vokietija v. Komisija, minėta pirmiau, 28 par. Pritarimo atitinkamoms priemonėms įpareigojantis poveikis dabar yra aiškiai nustatytas Priežiūros ir Tesimo susitarimo 3 protokolo II dalies 19 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje.

⁽⁶⁶⁾ Žr. šiame kontekste: Byla C-313/90 CIRFS [1993] ECR I-1125, 36 par.

Norvegijos Vyriausybės pritarimo siūlomos atitinkamoms priemonėms teisiškai įpareigojantis poveikis negali būti kvestionuojamas tuo pagrindu, kad buvo padaryta procedūrinių klaidų, nes šiuo atveju buvo tiksliai laikomasi bendradarbiavimo procedūros. ELPA valstybės buvo raštu informuotos apie du rengiamus Komisijos pasiūlymus dėl naujų gairių, taip pat buvo paminėtos numatomos siūlyti atitinkamos priemonės. Norvegijos Vyriausybė buvo pakviesta pateikti savo pastabas dėl šių pasiūlymų. Be to, ELPA valstybės buvo du kartus pakviestos dalyvauti daugiašaliuose susitikimuose, į kurių darbotvarkę buvo įtrauktos naujos aplinkos apsaugos gairės: 2000 m. kovo 21 d. ir 2000 m. spalio 16 d. 2001 m. balandžio 11 d. rašte (dok. Nr. 01-2734-D) Norvegijos Vyriausybė buvo pakviesta pateikti savo pastabas dėl Institucijos aplinkos apsaugos gairių projekto galutinės redakcijos, taip pat dėl Komisijos patvirtintų tam tikrų gairių pakeitimų, kurie buvo būtini, atsižvelgiant į su EEE susijusius klausimus. Aplinkos apsaugos gairių projekte buvo nuoroda į numatomas siūlyti atitinkamas priemones. Galiausiai, 2001 m. balandį įvyko dvišalis Institucijos ir Norvegijos Vyriausybės atstovų susitikimas, kurio metu buvo išsamiai aptartos aplinkos apsaugos gairės ir numatomos siūlyti atitinkamos priemonės.

b) *Įpareigojančio poveikio padariniai*

Remdamasi nuoseklia Komisijos praktika ⁽⁶⁷⁾, Institucija mano, kad, atsižvelgiant į Norvegijos Vyriausybės pritarimo siūlomos atitinkamoms priemonėms įpareigojantį poveikį, pagalba, suteikta pažeidus Norvegijos priimtus išpareigojimus nuo tos dienos, kai Norvegija pažadėjo suderinti savo pagalbos schemas su aplinkos apsaugos gairėmis (t. y. nuo 2002 m. sausio 1 d.), atitinka „naują pagalbą“.

Institucija, siūlydama atitinkamas priemones, prašo, kad ELPA valstybės nurodytu mastu atsisakytų pagalbos teikimo teisių, kuriomis jos gali naudotis pagal ligi šiol taikomas taisykles. Prašymas pritari atitinkamoms priemonėms pats savaime nelemia pagalbos schemos priskyrimo naujos arba taikomos pagalbos schemai. Valstybės pritarimas siūlomoms atitinkamoms priemonėms tiesiog reiškia valstybės pažadą, jei reikia, pakeisti savo įstatymus, kad šie iki nustatytos dienos būtų suderinti su atitinkamomis priemonėmis. Pagalba, kuri iki tos dienos nebus suderinta su atitinkamomis priemonėmis, po tos dienos turi būti priskirta naujai pagalbai. Tad, remiantis Teisingumo Tesimo sprendimu „CIRFS byloje“, pagal valstybės narės priimtas naujas taisykles, išplečiančias Komisijos (Institucijos) įgaliojimus, „inter alia panaikinamas anksčiau suteiktas leidimas teikti tam tikrą pagalbą, patenkančią į disciplinos taikymo sritį, todėl ji priskiriama naujai pagalbai ir jai nustatoma išankstinio informavimo prievolė“ (svarbu) ⁽⁶⁸⁾. Šiuo atžvilgiu, valstybei pritarus atitinkamoms priemonėms, Institucijai nereikia atlikti oficialios visų taikomų pagalbos schemų tyrimo procedūros ir priimti galutinį privalomą sprendimą, kuriame būtų nustatytas reikalavimas suderinti taikomas pagalbos schemas su naujų gairių reikalavimais. Bet kokia pagalba, suteikta po tame sprendime nustatytos reikalavimų įgyvendinimo dienos, būtų laikoma „nauja pagalba“.

Taigi Institucija nesutinka su Norvegijos Vyriausybe ir PIL, kad „naujos pagalbos“ pobūdį turinčios schemos iki pritarimo atitinkamoms priemonėms gali būti priskirtos „naujai pagalbai“ tik atlikus kiekvienos schemos vertinimą ir Institucijai nustačius, kad tam tikra schema neatitinka gairių.

⁽⁶⁷⁾ Cf. pvz., Valstybės pagalba No C 42/2003 - Švedija; Valstybės pagalba Nr. E 10/2000 - Vokietija; ir Valstybės pagalba Nr. C 37/2000 - Portugalija.

⁽⁶⁸⁾ Byla 313/90, CIRFS, minėta pirmiau, 35 par.

Taip pat Institucija nesutinka, kad turi būti skirtingai vertinami atitinkamų priemonių pasiūlymai, susiję su konkrečiomis nacionalinių įstatymų nuostatomis, ir bendro pobūdžio pasiūlymai. Pirmiau minėtoje CIRFS byloje atitinkamos suderintos priemonės (taip vadinama „disciplina“) buvo bendro pobūdžio ⁽⁶⁹⁾. Tačiau Komisija nenustatė, kad priemonė pažeidė minėtą „discipliną“. Tačiau Teisingumo Teismas nustatė, kad svarstoma nacionalinė priemonė atitiko naują pagalbą, nes ji neatitiko minėtos „disciplinos“ ⁽⁷⁰⁾. Iš tikrųjų, bet kokia kita išvada nelabai galėtų būti suderinama su pirmiau minėta Teismo praktika, pagal kurią pritarimo atitinkamoms priemonėms įpareigojantis poveikis nepriklauso nuo to, ar Institucija atliko kiekvienos pagalbos schemos įvertinimą prieš pasiūlydama atitinkamas priemones ⁽⁷¹⁾.

Taigi, faktas, kad Institucijos atitinkamų priemonių siūlymo sprendime buvo kalbama apie naujose aplinkos apsaugos gairėse išdėstytus reikalavimus, nereiškė, kad pagalba, nesuderinama su Norvegijos pritarimu atitinkamoms priemonėms, po patvirtintos reikalavimų įvykdymo dienos būtų priskirta naujai pagalbai. Tai tik reiškė, kad pati Norvegijos Vyriausybė galėjo įvertinti, kurias keistinas pagalbos schemas Institucija vėliau turėtų patikrinti.

Dėl tos pačios priežasties, Institucija laiko neesminiu faktą, kad Norvegijos pritarimas atitinkamoms priemonėms nereiškė Vyriausybės pripažinimo, jog atitinkamos pagalbos schemos pažeidė valstybės pagalbos taisykles.

Savo pastabose dėl pirminio sprendimo Norvegijos Vyriausybė teigė, kad paskelbtos atitinkamos priemonės negali būti laikomos svariu teisiniu pagrindu pagalbai išieškoti. Institucijos nuomone, šis teiginys yra teisingas, bet neesminis. Tiesa, kad pagalba negalima išieškoti tik tuo pagrindu, kad buvo neįvykdyti įsipareigojimai, susiję su pritarimu atitinkamoms priemonėms. Nurodymas išieškoti pagalbą turi būti pagrįstas sprendimu, kuriame būtų nustatyta, jog svarstomos pagalbos priemonės yra nesuderinamos su EEE susitarimo funkcionavimu (cf. Priežiūros ir Tesimo susitarimo 3 protokolo II dalies 14 straipsnis). Be to, prieš priimant tokį neigiamą sprendimą, turi būti atlikta oficiali tyrimo procedūra, kurios metu būtų patikrintos atskiros pagalbos schemos. Tačiau tai nereiškia, kad, oficialios atskirų pagalbos schemų tyrimo procedūros pabaigoje priėmus galutinį sprendimą, pagalbos schema gali būti priskirta tik „naujai pagalbai“. Šiuo atžvilgiu situacija nesiskiria nuo tų atvejų, kai pagalba priskiriama naujai pagalbai dėl to, kad ji buvo suteikta, nesilaikant patvirtintoje pagalbos schemoje nustatytų sąlygų arba pasibaigus šios pagalbos schemos galiojimo laikui. Tokiais atvejais pagalba, suteikta pažeidžiant ELPA valstybės įsipareigojimą laikytis naujų pagalbos teikimo sąlygų arba nuo tam tikro termino panaikinti reikalavimų neatitinkančią pagalbą, turi būti priskirta naujai pagalbai. Be to, taip pat ir šiais atvejais, galutinis sprendimas dėl suteiktos pagalbos atitikimo arba neatitikimo patvirtintoms schemoms gali būti priimtas tik atlikus oficialią tyrimo procedūrą. Nepaisant to, bet kokia tokia pagalba, kuri buvo suteikta ne pagal patvirtintas schemas (arba privalomas sąlygas) būtų laikoma nauja pagalba nuo jos suteikimo dienos, o ne nuo Institucijos galutinio (neigiamo) sprendimo priėmimo dienos ⁽⁷²⁾.

Baigiant, Institucija mano, kad mokesčio netaikymas sektoriams ir regionams skirtos mokesčio už elektros energiją taikymo išlygos, o taip pat CO₂ mokesčio už anglį ir koksą, naudojamus energijos tikslams, netaikymas cemento ir keramzito pramonei, taikomi nuo 2002 m. sausio 1 d., pažeidžiant aplinkos apsaugos gairėse nustatytus reikalavimus, turi būti laikomi nauja pagalba.

⁽⁶⁹⁾ Cf., Posėdžio ataskaitos [1993] ECR-1151 14 par.

⁽⁷⁰⁾ Panašiai pirmiau minėtame pirminiame sprendime dėl Švedijos aplinkos apsaugos mokesčių Komisija laikėsi nuomonės, kad vien tik Švedijai pritarus atitinkamoms priemonėms, naujų gairių neatitinkanti taikoma pagalba gavo naujos pagalbos statusą. Kaip ir šiuo atveju Komisija, prieš priimdama pirminį sprendimą, neįvertino kiekvienos Švedijos schemos atskirai, cf. Valstybės pagalba Nr. C 42/2003.

⁽⁷¹⁾ Byla C-242/00, minėta pirmiau, 28 par.

⁽⁷²⁾ Byla C-36/00 Ispanija v. Komisija [2002] ECR I-3243, 24, 25 ir 32 par.

E. Išieškojimas

a) Teisėti lūkesčiai

Apie mokesčio netaikymą sektoriams ir regionams skirtas mokesčio už elektros energiją taikymo išlygas, taip pat CO₂ mokesčio už anglį ir kurą, naudojamus energijos tikslams, netaikymą cemento ir keramzito pramonei buvo pranešta Institucijai; visi šie atvejai susiję su pagalba, kuri buvo suteikta pažeidžiant reikalavimus, nustatytus EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punkte ir naujose aplinkos apsaugos gairėse. Todėl po 2002 m. sausio 1 d. visais šiais atvejais mokesčio netaikymas buvo laikomas neteisėta, reikalavimų neatitinkančia pagalba. Taigi ši pagalba turi būti išieškota, nepažeidžiant bendrųjų EEE teisės principų, ypač pagalbos gavėjo teisėtų lūkesčių ⁽⁷³⁾.

Remiantis Teisingumo Teismo praktika, apdairus prekybininkas turėtų pats patikrinti, ar nauja pagalba buvo suteikta remiantis taikytinomis procedūrinėmis taisyklėmis, ypač EB 88 straipsniu, atitinkančiu Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnį. Todėl naujos pagalbos, kuri buvo suteikta pažeidžiant tą nuostatą, gavėjas gali tik išimtinėmis aplinkybėmis teigti, kad jis turėjo teisėtų lūkesčių ir todėl negali grąžinti pagalbos ⁽⁷⁴⁾.

Šiuo atveju neteisėta pagalba turėjo iš pat pradžių būti priskirta taikomai pagalbai. Tik nuo 2002 m. sausio 1 d., Norvegijos Vyriausybei pritarus siūlomoms atitinkamoms priemonėms, ji buvo priskirta naujai pagalbai. Todėl kyla klausimas, nuo kurios dienos apdairus pagalbos gavėjas, turėdamas pakankamai pagalbos gavėjams prieinamos informacijos, galėtų sužinoti, kad jo gauta pagalba gali būti arba jau yra neteisėta.

Institucijos nuomone, paskelbtame Institucijos pasiūlyme dėl atitinkamų priemonių suinteresuotos įmonės tokios informacijos negalėjo rasti. Pirmą, pačiame pasiūlyme nebuvo nurodyta, kad kurios nors taikomos pagalbos schemos statusas pasikeitė į naujos pagalbos schemos statusą. Tai galėjo paaiškėti tik atitinkamai ELPA valstybei pritarus atitinkamoms priemonėms. Antra, naujų aplinkos apsaugos gairių (į kurias buvo daroma nuoroda pasiūlyme dėl atitinkamų priemonių) 70 dalyje buvo nustatyta, kad negavus iš ELPA valstybių atsakymo, Institucija supras, kad atitinkama valstybė nesutiko su siūlomomis priemonėmis.

Tačiau Institucija laikosi nuomonės, kad iš ELPA valstybės pritarimo siūlomoms atitinkamoms priemonėms paskelbimo, taip pat iš siūlomų priemonių apdairus pagalbos gavėjas galėtų gauti pakankamai informacijos, kad suprastų, jog gauta pagalba neatitinka naujų aplinkos apsaugos gairių. Tai padėtų pagalbos gavėjams įvertinti, ar po reikalavimų įvykdymo dienos, kuriai pritarė ELPA valstybė, atitinkama pagalbos schema atitinka naujas aplinkos apsaugos gaires. Tačiau, kadangi Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo, apimančio EB procedūrinę valstybės pagalbos reglamentą ⁽⁷⁵⁾, pakeitimai dar nebuvo įsigalioję tuo metu, kai Norvegija pritarė atitinkamoms priemonėms, Institucija nepaskelbė (kaip dabar numatyta Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo II dalies 26 straipsnio 1 dalyje) apie Norvegijos Vyriausybės pritarimą atitinkamoms priemonėms. Informacija apie pritarimą atitinkamoms priemonėms buvo pateikta tik Institucijos sprendime pradėti šiuo atveju oficialią tyrimo procedūrą.

⁽⁷³⁾ Žr. Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo II dalies 14 straipsnį ir iki 3 protokolo pataisos įsigaliojimo 2003 m. rugpjūčio 28 d.– Institucijos valstybės pagalbos gairių 6 skyriaus 6.2.3 punktą.

⁽⁷⁴⁾ Cf. Byla C-169/95 Ispanija v. Komisija [1997] ECR I-135, 51 par.; Byla C-24/95 Alcan Deutschland [1997] ECR I-1591, 25 par.; ir Byla T-55/99 Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM) [2000] ECR II-3207, 121 – 131 par.

⁽⁷⁵⁾ 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties [ex] 93 straipsnio taikymo taisykles.

Pirminis sprendimas buvo paskelbtas Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir jo EEE priede 2003 m. vasario 6 d. ⁽⁷⁶⁾ Be to, jame buvo pateikta ne tik informacija apie Norvegijos Vyriausybės pritarimą siūlomoms priemonėms, bet taip pat buvo nurodytos tiriamos nacionalinės pagalbos schemos, kurios galėjo būti priskirtos neteisėtai, reikalavimų neatitinkančiai pagalbai. Galiausiai, ten buvo aiškiai pasakyta, kad, remiantis Institucijos pirmine nuomone, pagalba, neatitinkanti naujų aplinkos apsaugos gairių, turėjo būti priskirta naujai pagalbai ir išieškota. Dėl to, Institucijos nuomone, vėliausiai po pirminio sprendimo paskelbimo dienos apdairūs pagalbos gavėjai negalėjo turėti teisėtų lūkesčių, jog pagalba vis dar galėjo būti laikoma teisėtomis, reikalavimus atitinkančiomis pagalbos priemonėmis ⁽⁷⁷⁾.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, pagalba, suteikta nuo 2003 m. vasario 6 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d., atleidžiant nuo elektros energijos mokesčio apdirbamosios ir kasybos pramonės šakas ir atleidžiant nuo mokesčio įmones, veikiančias Finmarke ir septyniose Šiaurės Tromso savivaldybėse, turi būti iš jos gavėjų išieškota.

Dėl CO₂ mokesčio už anglį ir koksą, naudojamą energijos tikslams, netaikymo cemento ir keramzito pramonei iki 2002 m. gruodžio 31 d. Institucija nusprendė, kad, remiantis pirmiau pateiktu teisėtų lūkesčių įvertinimu, jo išieškoti nereikia.

b) *Išieškotina suma*

Remiantis aplinkos apsaugos gairių 46.1 straipsnio 1 dalies b punkto antrąja įtrauka, lengvatos gavėjai turi sumokėti didelę dalį nacionalinio mokesčio, neatitinkančio mokesčio, kuris turi būti suderintas Europos bendrijos mastu. Šis reikalavimas grindžiamas tuo, kad reikia skatinti lengvatos gavėjus gerinti aplinkos apsaugą. Tas pats principas yra nustatytas aplinkos apsaugos gairių 46 straipsnio 1 dalies b punkto pirmojoje įtraukoje, kurioje numatyta, jog, „siekiant paskatinti firmas gerinti aplinkos apsaugą“, leidžiama mažinti mokesčių, atitinkančių Europos bendrijos mastu suderintą mokesčių, jeigu lengvatos gavėjų faktiškai sumokėta suma viršija Europos bendrijos nustatytą minimalią sumą.

Nors nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d., kai buvo taikomos elektros energijos mokesčio išlygos, nebuvo taikoma suderintų Europos bendrijos mokesčių, tokie suderinti mokesčiai buvo nustatyti Energijos mokesčių direktyvoje, kuri įsigaliojo 2004 m. sausio 1 d. Energijos mokesčių direktyvoje yra aiškiai nustatyta, kad siekiama pagerinti aplinkos apsaugą (cf. 3, 6, 7 ir 12 konstatuojamąsias dalis). Šiuo pagrindu Institucija mano, kad įmonių sumokėta suma, kuri atitinka Europos bendrijoje taikomą minimalią sumą, nustatytą Energijos mokesčių direktyvoje, paskatins įmones gerinti aplinkos apsaugą. Todėl galima laikyti, kad mokesčiai, atitinkantis Energijos mokesčių direktyvoje nustatytą minimalų tarifą už elektros energiją, t. y. 0,5 euro už MWh, taip pat prilygtų didelei daliai nacionalinio mokesčio, kaip nustatyta aplinkos apsaugos gairių 46.1 punkto b papunkčio antrojoje įtraukoje ⁽⁷⁸⁾. Dėl šios priežasties turi būti išieškota didelė nacionalinio mokesčio dalis, kuri turi atitikti bent minimalų Energijos mokesčių direktyvoje nustatytą tarifą už elektros energiją.

⁽⁷⁶⁾ Žr. 6 išnašą.

⁽⁷⁷⁾ Iš tikrųjų, panašu, kad dauguma pagalbos gavėjų sužinojo apie Norvegijos pritarimą atitinkamoms priemonėms ir abejonės dėl pagalbos schemų atitikimo reikalavimams arba 2002 m. gegužę, kai visuomenė buvo informuota apie tai pataisytame Norvegijos Vyriausybės biudžete 2002 metams, 2002 m. spalį, kai Vyriausybė internete paskelbė savo pastabas dėl Institucijos pirminio sprendimo ir, be to, informavo visuomenę apie pirminio sprendimo esmę 2003 m. valstybės biudžete, arba vėliausiai 2002 m. gruodį, kai Vyriausybė paskelbė ataskaitą apie naujų aplinkos apsaugos gairių poveikį elektros energijos mokesčiui.

⁽⁷⁸⁾ Tai atitinka Komisijos praktiką (cf. Valstybės pagalba Nr. C33/2003 – Austrija), nors, kol dar nebuvo priimta Energijos mokesčių direktyva, Komisija laikėsi nuomonės, kad tik tarifas, siekiantis iki 20-25 procentų bendrojo mokesčio tarifo, prilygsta didelei nacionalinio mokesčio daliai (Valstybės pagalba Nr. N 449/2001 – Vokietija; Valstybės pagalba Nr. NN 3A/2001 ir NN 4A/2001 – Švedija).

F. Galutinės išvados

Elektros energijos mokesčio netaikymas tam tikriems sektoriams ir regionams skirtos jo taikymo išlygos sudarė valstybės pagalbą, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Institucija daro išvadą, kad šios mokesstinės priemonės buvo nesuderinamos su EEE susitarimo funkcionavimu. Išieškojimas su palūkanomis ⁽⁷⁹⁾ atliekamas tos pagalbos atžvilgiu, kuri buvo gauta nuo 2003 m. vasario 6 d.

Toliau Institucija daro išvadą, kad mokesčio už anglį ir koksą, kurie naudojami kaip žaliavos arba reduktoriai, netaikymas nesudarė valstybės pagalbos, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Taip pat Institucija daro išvadą, kad nei SO₂ mokesčio už anglį ir koksą panaikinimas, nei SO₂ mokesčio už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimas 2002 m. sausio 1 d. nesudarė valstybės pagalbos, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Kita vertus, CO₂ mokesčio už anglį ir koksą, naudojamus energijos tikslams, netaikymas cemento ir keramzito pramonei sudarė valstybės pagalbą, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Institucija negali padaryti išvados, kad ši pagalbos priemonė buvo suderinama su EEE susitarimu. Tačiau šios pagalbos priemonės atžvilgiu išieškojimas nebus atliekamas.

Institucija taip pat daro išvadą, kad sumažinto CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifo taikymas popieriaus ir celiuliozės pramonei yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Institucija mano, kad iki 2004 m. gruodžio 31 d. popieriaus ir celiuliozės pramonei taikomas sumažintas tarifas yra suderinamas su EEE susitarimo funkcionavimu, ypač jo 61 straipsnio 3 dalies c punktu ir aplinkos apsaugos gairėmis.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1. Valstybės pagalbą, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, atitinka šios Norvegijos priemonės:
 - a) mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas apdirbamosios ir kasybos pramonės šakoms;
 - b) mokesčio už elektros energijos naudojimą netaikymas įmonėms, įsikūrusioms Finmarke ir septyniose Šiaurės Tromso savivaldybėse (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord);
 - c) CO₂ mokesčio už anglį ir koksą, naudojamus cemento ir keramzito pramonėje energijos tikslais, netaikymas;
 - d) sumažinto CO₂ mokesčio už mineralines alyvas tarifo taikymas popieriaus ir celiuliozės pramonei.
2. CO₂ mokesčio už anglį ir koksą, kurie naudojami kaip žaliavos ir reduktoriai, netaikymas nesudaro pagalbos, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.
3. SO₂ mokesčio už anglies ir kokso naudojimą ir SO₂ mokesčio už išmetamąsias dujas iš naftos perdirbimo įmonių panaikinimas nuo 2004 m. sausio 1 d. nesudaro valstybės pagalbos, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.
4. Šio sprendimo 1 punkte nurodytos priemonės yra nuo 2002 m. sausio 1 d. laikomos nauja pagalba.
5. Šio sprendimo 1 punkto d papunktyje nurodyta priemonė iki 2004 m. gruodžio 31 d. yra suderinama su EEE susitarimo funkcionavimu.
6. Šio sprendimo 1 punkto a, b ir c papunkčiuose nurodytos priemonės yra nesuderinamos su EEE susitarimo funkcionavimu.

⁽⁷⁹⁾ Žr. Priežiūros ir Teismo susitarimo 3 protokolo II dalies 14 straipsnio 2 dalį ir valstybės pagalbos gairių 34 skyrių.

7. Šio sprendimo 1 punkto c papunktyje nurodyta nesuderinama pagalba neturi būti išieškota.
8. Šio sprendimo 1 punkto a ir b papunkčiuose nurodyta nesuderinama pagalba, gauta nuo 2003 m. vasario 6 d., turi būti išieškota iš jos gavėjų. Pagalba išieškoma nedelsiant ir laikantis nacionalinės teisės nuostatų, jei jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti sprendimą. Turėtų būti išieškoma suma, savo dydžiui prilygstanti didelei nacionalinio mokesčio daliai; ji turi būti ne mažesnė už minimalų 0,5 euro už MWh tarifą, nustatytą Energijos mokesčių direktyvoje (Tarybos direktyva 2003/96/EB). Išieškoma pagalba apima palūkanas, kurios skaičiuojamos nuo tos dienos, kai pagalbos gavėjai ją gavo, iki pagalbos išieškojimo dienos. Palūkanos skaičiuojamos pagal orientacinę palūkanų normą, kuri naudojama regioninės pagalbos dotacijos ekvivalentui nustatyti, ir išmokamos kiekvienais metais.
9. Prašoma, kad Norvegijos Vyriausybė per du mėnesius nuo šio sprendimo gavimo informuotų Instituciją apie priemones, kurių imtasi šiam sprendimui įgyvendinti.
10. Šis sprendimas skirtas Norvegijos Karalystei.
11. Šis sprendimas yra autentiškas anglų kalba.

Priimta Briuselyje, 2004 m. birželio 30 d..

ELPA priežiūros institucijos vardu

Hannes HAFSTEIN

Pirmininkas

Einar BULL

Kolegijos narys
